

**Сумський державний педагогічний університет
ім. А.С.Макаренка**

БІБЛІОТЕКА

**Профілізація навчання в загальноосвітній та
вищій школі: стратегічно-якісний напрямок
розвитку освіти сучасного суспільства**

**Науково-допоміжний
бібліографічний покажчик**

**Суми
2006**

ББК 91.92: 74.202.0+74.580.20

УДК 016: 37(477)

П 84

Рекомендовано до друку рішенням редакційно-видавничої ради
Сумського державного педагогічного університету
ім. А.С.Макаренка

Укладачі: директор бібліотеки З.М.Горова;
завідуюча науково- бібліографічним та інформаційним
відділом В.В.Косенко, головний бібліограф Н.А.Чайка

Відповідальний за випуск проректор з наукової роботи, кандидат хімічних
наук, доцент В.В.Бугаєнко

**П 84 Профілізація навчання в загальноосвітній та вищій школі:
стратегічно-якісний напрямок розвитку освіти сучасного суспільства:**
Науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Укл.: З.М.Горова,
В.В.Косенко, Н.А.Чайка. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2006 – 96 с.

Важливим етапом модернізації освітнього простору є створення системи профільної освіти на основі використання сучасних освітніх технологій.

Процес профільного навчання спрямований на реальне життя та професійне самовизначення випускників шкіл та вузів, враховує основні запити і професійні плани учнівської молоді та структуру ринку праці й зайнятості. Створення умов для значної диференціації змісту освіти, забезпечення поглибленого вивчення окремих дисциплін, сприяння встановленню рівного доступу до повноцінної якісної освіти, можливості соціалізації – все це є принциповими положеннями профільного навчання.

Профілізація навчання спрямована на набуття навичок самостійної, науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток інтелектуальних, психічних, творчих, духовних, фізичних, соціальних якостей.

Науково-допоміжний бібліографічний посібник зорієнтований на науковців, докторантів, аспірантів, пошукачів, магістрантів, викладачів, керівників закладів освіти різних рівнів, учителів шкіл, учнів та студентів.

ББК 91.92: 74.202.0 + 74.580.20

УДК 016:37(477)

Передмова

Введення профільного навчання є одним з основних напрямів модернізації освіти. Рушійною силою в профільній школі стає творчий інтерес до професійної сфери, вихований на засадах гуманізму. Основна мета профільного навчання – розвантажити шкільні програми й надати школярам можливість поглибленого вивчення тих предметів, які їх більше захоплюють і будуть необхідні для подальших життєвих планів.

Відомо, що люди різняться своїми індивідуальними особливостями, це означає, що вони є більш успішними в певних видах діяльності та навчання.

Шкільні навчальні предмети мають бути розташовані за принципом „ядро” і „профільний додаток”. Цей додатковий елемент змісту освіти для учнів містить декілька галузевих напрямків, рівень навчання корегується відповідно до запитів особистості, умов школи та середовища.

Профілізація навчання передбачає широкий вибір учнями старших класів типу профільної освіти; реальну можливість зміни ними профілю на будь-якому етапі профільного навчання; самостійне визначення завдань своєї базової, варіативної й профільної освіти з урахуванням своїх можливостей, здібностей, життєвих і професійних планів.

Рання професіоналізація й спеціалізація знань припускає вибіркоче навантаження на окремі сторони психіки дитини. Профорієнтаційну роботу варто спрямовувати на розвиток особистісної активності учнів, переробку некритично засвоєних від дорослих професійних планів й оцінок. За умови проведення такої роботи профільне навчання дає можливість формувати чіткий життєвий план, досягти високого рівня професіоналізму на ранніх етапах становлення кар’єри й відповідає запитанням сучасного суспільства.

Профільне навчання – процес „зростання” протягом усього перебування учня в школі, особливої уваги він набуває з 5-го класу – допрофільне навчання, з 10-го класу – профільне. Протягом цієї активної фази розвитку учня (10 – 17 років) формується філософія профілю, ключові профільні символи, добирається синтез наук для побудови особистої траєкторії розвитку прикладної інтелектуальної діяльності. Допрофільна підготовка має здійснюватися також через факультативи, предметні гуртки, наукові товариства. Профільне навчання у 10 – 12-х класах здійснюється за такими основними напрямками: суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний. Їх набір відповідає соціально-диференційованим видам діяльності, зумовленим розподілом праці. Профіль навчання охоплює базові загальноосвітні предмети, профільні загальноосвітні предмети та курси за вибором. Вивчення базових предметів обов’язкове для всіх профілів.

Профільні предмети вивчають поглиблено. Особливостями вивчення є: глибше і повніше опанування понять, законів, теорій, передбачених стандартом освіти; дотримання системного викладу навчального матеріалу,

його логічне впорядкування та широке використання знань. Профіль навчання може мати кілька модифікацій, залежно від базових предметів, обраних учнем як профільні (наприклад: фізика, інформатика і математика або хімія і технологія).

Курси за вибором – це навчальні курси, які входять до складу профільного навчання. Їх функції: поглиблення і розширення змісту профільних предметів або забезпечення профільної прикладної і професійної спеціалізації навчання. Загальноосвітні навчальні заклади створюють ті чи інші профілі навчання шляхом комбінації базових і профільних предметів та курсів за вибором, забезпечуючи профільне навчання, яке дає змогу обрати свою індивідуальну освітню програму.

Профілізація навчання займає чільне місце й в системі вищої освіти, в теоретичній та практичній роботі зі студентською молоддю.

Підготовка кадрів у вищій школі повинна мати диференційований характер в залежності від багатьох умов (профіля вчителя-предметника, рівня рішень управлінських задач, обов'язків організатора навчально-виховного процесу, техніко-технологічній підтримки в освіті).

Загальнопедагогічні принципи підготовки спеціалістів у вищій школі включають обов'язкову базову підготовку спеціаліста вищого навчального закладу з орієнтацією на сучасний рівень розвитку суспільства, спеціалізацію профільної підготовки, реалізацією та використанням в конкретній сфері діяльності з орієнтацією на особистісні якості, потреби та особливості.

Особливостями базової підготовки студентів є: формування базису який забезпечує необхідний рівень знань, вмінь та навичок, дозволяючи спеціалісту грамотно підходити до своєї професійної діяльності. Для реалізації принципів базової і профільної підготовки вводиться блочно-модульна структура організації програм навчання. Базовий напрям підготовки студентів вузів показаний у вигляді окремого блока, інваріантного відносно профіля спеціаліста. Кожний блок базової підготовки поданий у вигляді модулів, відображаючих конкретні теми для вивчення; кожний із модулів, в свою чергу диференціюється за рівнями складності. Зміст блоків може бути зкорегований в залежності від конкретних умов та необхідних вимог до рівня підготовки студентів на конкретному етапі навчання з урахуванням профільних переваг.

Зокрема профілізація здійснюється по різних навчальних дисциплінам; по організаційним, нормативно-правовим та інструктивно-методичним проблемам сфер наукової та науково-практичної діяльності.

Наприклад, масова підготовка педагогів та керівників шкіл щодо профільного навчання надала нового імпульсу інтеграції всіх суб'єктів освітнього процесу, яка утворює багаторівневу систему підготовки вчителя для здійснення профільного навчання. Основними умовами, що забезпечують підготовку керівних та педагогічних кадрів є взаємозв'язок різних форм освіти та самоосвіти; поєднання загальної гуманітарної підготовки з професійно-педагогічною; опір на сучасні досягнення предметної та психологічної науки.

Управління творчим освітнім процесом та профілізацією навчання дає можливість кожному на будь якому освітньому рівні не тільки розвивати вихідний творчий потенціал, а й сформувавши потребу в подальшому самопізнанні, творчому та професійному саморозвитку.

Підвищення інтересу до проблематики профільного навчання на сучасному етапі розвитку суспільства – закономірне явище.

Посібник створений на основі книг, видань літописів Книжкової палати України, рекомендаційних покажчиків, каталогів та картотек, що є на базі СумДПУ ім. А.С.Макаренка, статей з газет, журналів та збірників.

Відображена переважно література за 1997 – 2006 роки. Малотиражні видання вказуються вкрай рідко (у виключному порядку).

Науково-допоміжний бібліографічний посібник переслідує практичну ціль – допомогти читачу зорієнтуватися в багаточисленних і різноманітних публікаціях.

Детально розкриває зміст кожного розділу і підрозділу. Допомагає баченню нових аспектів в уже достатньо розроблених темах.

Ця практична спрямованість відображена в його структурі.

Складається із 13 розділів і 24 підрозділів. Налічує більше ніж 900 бібліографічних описів.

Систематизація матеріала в даному покажчику орієнтована на освітянина-дослідника та освітянина-практика.

В роботі над схемою видання укладачі виходили із особистого досвіду роботи над даними джерелами. Книги та статті розташовані в алфавіті авторів та назв робіт, описаних під заголовком.

Деякі статті й книги описані одночасно в деяких розділах, що викликано різностороннім їх змістом.

Пропонований покажчик буде корисний спеціалістам-освітянам: науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, студентам, бібліотечним працівникам, усім, хто цікавиться проблемами профільного навчання як у школі, так і у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації.

Нормативно-правові та розпорядчі матеріали в галузі профільної освіти

Основні нормативно-правові матеріали з питань діяльності вищого навчального закладу: Вип. 1 / Упор. Л.В.Пшенична. – Суми: СумДПУ, 2004. – 85 с.

Основні нормативно-правові та розпорядчі матеріали з питань організації навчального процесу у вищих навчальних закладах: Вип. 2 / Упор. Л.В.Пшенична. – Суми: СумДПУ, 2004. – 95 с.

Державний стандарт базової і повної середньої освіти: [Галузь художньо-естетичного циклу]: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.04 р., № 24 // Мистецтво та освіта. – 2004. – № 2. – С. 2-6.

Державний стандарт базової і повної середньої освіти: Освітня галузь „Технологія”: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.04 р., № 24 // Інформатика. – 2004. – № 8. – С. 1-2; Комп’ютер у школі та сім’ї. – 2004. – № 2. – С. 3-5.

„Концепція профільного навчання в старшій школі” з коментарями та запитаннями оптимістичного песиміста, або реаліста // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 4-20.

Концепція профільного навчання у старшій школі // Математика в школі. – 2006. – № 4. – С. 2-7.

Національна доктрина розвитку освіти: Затверджено Указом Президента України від 17.04.02 р., № 347/2002 // Дошкільне виховання. – 2002. – № 7. – С. 4-9; Освіта. – 2002. – № 26, 24 квітня – 1 травня – С. 2-4; Освіта України. – 2002. – № 33, 23 квітня. – С. 4-6.

Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту: Затверджено Указом Президента України від 28.09.04 р., № 1148/2004 // Урядовий кур’єр. – 2004. – № 189, 6 жовтня. – (Вкладка).

Нормативно-правова основа профільного навчання: [Документи щодо впровадження профільної освіти в навчальних закладах] // Завуч. – 2005. – № 17/18, червень. – С. 16-17.

Основні положення Концептуальних засад гуманітарної освіти в Україні: [Вища школа] // Освіта. – 2001. – 25 липня. – С. 12.

Положення про загальноосвітній навчальний заклад: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.06. 2000 р., № 964 // Директор школи. – 2000. – № 29/32, серпень. – С. 3-9.

Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат: Затверджено наказом МОН України від 30.11.93 р., № 430 // Інформаційний збірник МОН України. – 1994. – № 17/18. – С. 54-63.

Про професійну орієнтацію молоді, яка навчається: Положення, затверджено наказом МОН України, МП України, Міністерства у справах молоді і спорту від 02.06.95 р., № 159/130/1526 // Інформаційний збірник МОН України. – 1995. – № 16. – С. 2-7.

Правила з охорони праці для навчальних закладів, у яких проводяться профільне навчання і професійна підготовка учнів з автосправи: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 12.11.02 р., № 574 // Все для вчителя. – 2004. – № 4/5, лютий. – С. 116-128.

Про загальну середню освіту: Закон від 13.05.99 р., № 651-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 28. – С. 547-562; Інформаційний збірник МОН України. – 1999. – № 15. – С. 6-31; Початкова школа. – 1999. – № 8. – С. 1-11.

Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР „Про освіту”: Закон від 23.03.1996 р., № 100/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996 – № 21. – С. 253-279; Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1996. – № 6. – С. 3-12.

Про типові навчальні плани для організації профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: Наказ МОН України від 20.05.03 р., № 306 // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 7/8. – С. 5-9; Освіта України. – 2003. – № 38, 27 травня. – С. 3-4.

Рекомендації Міністерства освіти і науки України [щодо забезпечення профільного навчання учнів старшої школи]: Від 28.11.02 р., № 1/9 // Інформаційний збірник МОН України. – 2003. – № 1. – С. 13-15.

Україна. Про вищу освіту: Закон від 17.01.02 р., № 2984-III // Відомості Верховної Ради УРСР. – 2002. – № 20. – С. 506-536.

Україна. Про освіту: Закон // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34. – С. 943-961.

Україна. Кабінет Міністрів. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: Затверджено постановою Кабінету Міністрів

України від 14.01.04 р. № 24 // Інформаційний збірник МОН України. – 2004. – №1/2. – С. 5–60; Освіта України. – 2004.– № 5, 20 січня. – С. 1-13; Управління школою. – 2004. – № 4. – С. 2-31.

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження комплексного плану заходів щодо розвитку загальної середньої освіти в 1999 – 2012 роках: Постанова від 11.03.99 р., № 348 // Освіта України: Нормативно-правові документи: До II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти. – К., 2001. – С. 127-137.

Україна. МОН. Про Всеукраїнський конкурс навчальних програм з профільного навчання для учнів 10 – 12 класів загальноосвітніх навчальних закладів: Наказ від 13.10.05 р., № 589 // Освіта України. – 2006. – № 33, 5 травня. – С. 3.

Україна. МОН. Про затвердження плану заходів на 2006–2010 роки щодо впровадження профільного навчання учнів 10–12 класів загальноосвітніх навчальних закладів // Директор школи. – 2006. – № 48, грудень. – С. 22-23.

Україна. МОН. Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс навчальних програм з профільного навчання для учнів 10–12 класів загальноосвітніх навчальних закладів: Наказ від 13.10.05 р., № 589 // Директор школи. – 2006. – № 7, лютий. – С. 28-31.

Україна. МОН. Про затвердження Типових навчальних планів для організації профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: Наказ від 20.05.03 р., № 306 // Директор школи. – 2006. – № 15, квітень. – С. 12-14.

Україна. МОН. Про затвердження Типового навчального плану спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: Наказ від 13.03.06 р., №182 // Директор школи. – 2006. – № 18, травень. – С. 27.

Україна. МОН. Про оголошення Всеукраїнського конкурсу навчальних програм для профільного навчання учнів 10–12 класів ЗНЗ відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: Наказ від 27.10.06 р., № 1/11-5975 // Освіта України. – 2006. – № 82, 3 листопада. – С. 5; Управління освітою. – 2006. – № 23, грудень. – С. 27.

Україна. Президент. (1994 – ; Л.Кучма). Про утворення державної гімназії для обдарованих дітей: Указ від 20.05.03 р., № 420/2003 // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 96, 28 травня. – (Вкладка).

Історія розвитку профільного навчання

Ананьян Е. Загальнолюдська й національна спрямованість гуманітарних предметів (література та історія) у навчально-виховному процесі вітчизняної гімназії: [Друга половина XIX – XX століття] // Рідна школа. – 2006. – № 11. – С. 30-32.

Гора О. Профільна та вища освіта: сьогодення і погляд у минуле // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 69-71.

Гушель Р. О попытках введения профильной дифференциации в русской школе в XIX–начале XX века // Математика. – 2006. – № 14, 16-31 июля. – С. 16-17.

Жовта І. Перший крок щодо профілізації школи буде зроблено наступного навчального року // Освіта України. – 2003. – № 1, 11 лютого. – С. 2.

Кремень В. Перший крок щодо старшої школи буде зроблено наступного навчального року: [Інтерв'ю з міністром освіти та науки України В.Кременем] / В.Кремень; Провела І.Жовта // Освіта України. – 2003. – № 11, 11 лютого. – С. 1.

Лікарчук І. Щоб профілізація не стала профанацією: [Історія та сьогодення профільної школи] // Рідна школа. – 2003. – № 6. – С. 3-5.

Северухин Г.Б. Основные вехи в истории подготовки педагогических кадров по физической культуре // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 12. – С. 23 – 28.

Сотніченко І. Природнича освіта в системі профільного навчання: [Історія профільного навчання] // Біологія і хімія в школі. – 2005. – № 6. – С. 48-50.

Допрофільна підготовка

Баранов А.Г., Седова Е.Ю. Варианты предпрофильной подготовки // Преподавание истории в школе. – 2006. – № 10 – С. 11-15.

Васильков В.М. Соціально-психологічні питання професійного самовизначення старшокласників у сучасних умовах // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 3. – С. 59-66.

Вінтюк Ю. Оптимізація професійного самовизначення старшокласників у сучасних умовах // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1999. – № 1. – С. 228-235.

Вінтюк Ю. Формування професійної самосвідомості старшокласників // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 6. – С. 301-309.

Кардаш В.В. Теоретичні підходи до проблеми характеру та професійного самовизначення у підлітків // Директор школи. – 1999. – № 19, травень. – С. 10-11.

Кошляк В.І. Система допрофільної підготовки у загальноосвітньому навчальному закладі // Управління школою. – 2006. – № 32/33, листопад. – С. 19-23.

Курмакова І. Нетрадиційні форми організації набору старшокласників до класів профільного навчання // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 77-79.

Матвеев А. Професійне самовизначення особистості / А.Матвеев, Н.Жемера // Директор школи. – 1999. – № 45, грудень. – С. 10.

Мельник О.М. Ідейно-організаційна модель допрофільного та профільного навчання хімії // Хімія. – 2006. – № 3, лютий. – С. 7-9; № 5, березень. – С. 9-15; № 6, березень. – С. 13-20.

Можаровський В. Профорієнтація – новий зміст освіти: [Формування нового змісту освіти і профорієнтація в системі довузівської підготовки] // Директор школи. – 2001. – № 44, листопад. – С. 9-10.

Муранова Н. Технологія до профільної підготовки старшокласників // Рідна школа. – 2003. – № 9. – С. 49-52.

Новак О. Допрофільна підготовка та профільне навчання учнів // Психолог. – 2005. – № 17, травень. – С. 8-11.

Роберт И.В. Концепция комплексной, многоуровневой и многопрофильной подготовки кадров информатизации образования / И.В.Роберт, О.А.Козлов // Информатика и образование. – 2005. – № 11. – С. 3-11.

Романенко Л.В. Методологічні засади організації допрофільної підготовки учнів в основній школі // Управління школою. – 2004. – № 25/26. – С. 10-11.

Сологуб А. Креативний підхід допрофільного навчання // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 3.

Степанидин Б. Профорієнтація і профконсультування – один із шляхів самовиховного процесу // Освіта. – 1997. – 23-30 квітня. – С. 7.

Ткаченко В. Концептуальна модель профорієнтаційної роботи в школі // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 92-96.

Цели, содержание и организация предпрофильной подготовки в выпускных классах основной школы: [Рекомендации директорам школ, руководителям регионального и муниципального управления образованием] // Завуч. – 2004. – № 3. – С. 24-47.

Професійна орієнтація учнівської та студентської молоді

Барановська Л.В. Теоретико-методичні основи навчання професійного спілкування студентів вищого аграрного навчального закладу: Автореферат дис... доктора пед. наук: 13.00.04 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2005. – 43 с.

Мунтян І.С. Гендерний підхід у професійній підготовці студентів вищих педагогічних закладів: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Одеса, 2004. – 21 с.

Шиман О.І. Формування основ інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи: Автореферат дис...канд. пед. наук: 13.00.02 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2005. – 20 с.

Ахрименко З.М. Комплексный подход в подготовке студентов к организации экологического просвещения в средней школе // Химия: методика преподавания. – 2005. – № 2. – С. 33-36.

Галеева В.А. Классный час "Выбор профессии" // Классный руководитель. – 2006. – № 2. – С. 19-21.

Зіннуров Е.І. Організація профільних інтересів як життєвих планів школярів // Управління школою. – 2005. – № 33, листопад. – С. 26-30.

Пичугин А. Тренинги и игры по профориентации: [Перечень основных характеристик профессий: Для учащихся школ и других групп населения] / А.Пичугин, З.Нусс // Новые знания. – 2005. – № 3. – С. 36-40.

Побірченко Н. Профорієнтація в системі професійно-технічної освіти // Психолог. – 2006. – № 30, серпня. – С. 3-6.

Пряжников Н. Профессиональное самоопределение в стране обесцененного труда // Народное образование. – 2001. – № 4. – С. 161-166.

Ремех Т. Професійне самовизначення підлітків: (Підліткам про професійну освіту в Україні) / Т.Ремех, Л.Ляхоцька, І.Цушко // Психолог. – 2005. – № 12, березень. – С. 17-22.

Родина О.Н. Изучение мотивации выбора профессии "Педагог": методический аспект / О.Н.Родина, П.Н.Прудкова // Вестник Московского университета. Сер. 14: Психология. – 2006. – № 3. – С. 70-77.

Світлична Н.А. Вибір майбутньої професії та роль сім'ї у цьому процесі: [Психологічний супровід] // Психологічна газета. – 2006. – № 16, серпень. – С. 27-29.

Тхаржевський Д., Тешенко В., Борисов В. Готуємо студентів до педагогічної дослідницької діяльності в школі // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1996. – № 2. – С. 47-49.

Щоб хотіти вчитися: Профорієнтаційний посібник для молодших школярів // Психолог. – 2006. – № 17, травень. – (Вкладка).

Реформування освіти: перспективи профільного навчання

Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: У 2-х частинах. Ч. 2. – К.: Видав. дім "Шкільний світ": Видавець Л.Галіцина, 2005. – 127 с. – (Б-ка "Шкільного світу").

Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: У 2-х частинах. Ч. 1. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2005. – 111 с. – (Б-ка "Шкільного світу").

Денисенко В.М. Управління професійно-технічною освітою в умовах реформування суспільства: Магістерська робота. – Суми: СумДПУ, 2003. – 119 с.

Піддячий М.І. Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення у міжшкільних навчально-виробничих комбінатах: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.07 / Микола Іванович Піддячий; АПН України. Інститут проблем виховання. – К., 2002. – 19 с.

Практика впровадження профільності: [Навчально-методичний посібник] / Авт.-укл.: Ю.С.Меженко, Т.Б.Чинкіна. – К.: Плеяди, 2005. – 179 с. – (Відкритий урок. Профільна школа; Вип. 5–8).

Профільне навчання: Спецвипуск. – К.: Благод. фонд "Перше вересня", 2004. – 97 с. – (Шкільний світ).

Базь О. Професійний ліцей як форма профільного навчання // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 71-73.

Безденежных Т. Профильное обучение: реальный опыт и сомнительные нововведения // Директор школы. Украина. – 2003. – № 1. – С. 14-18.

Бібік Н. Проблема профільного навчання в педагогічній теорії і практиці // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2005. – № 5/6. – С. 21-26; Математика в школі. – 2006. – № 1. – С. 2-5; Педагогічна газета. – 2006. – № 1. – С. 6.

Богданова Л. Управління творчою діяльністю вчителів та учнів в умовах профільного навчання // Директор школи. – 2006. – № 25-26, липень. – С. 4-7.

Ватковська М.Г. Перехід до профільного навчання // Відкритий урок. – 2003. – № 13/15. – С. 12.

Вдовиченко Р. Профільне навчання // Директор школи. – 2004. – № 24, червень. – С. 2-8.

Вознюк Л. Особливості управлінської діяльності в умовах переходу до профільного навчання // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 9-11.

Годкевич Л. Визначення доцільності профілю: [Профільне навчання] // Завуч. – 2005. – № 35, грудень. – С. 5-9.

Гребенюк Л. Профільне навчання – веління часу // Світ виховання. – 2006. – № 5. – С. 38-40.

Григорьева Е. Профилизация – это обретение личностного смысла // Директор школы. – 2003. – № 6. – С. 59-61.

Гузик М.П. Школа, якою керує Бог...: [До концепції авторської експериментальної школи-комплекса. Школа-комплекс № 3 м. Южне Одеської області] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2000. – №1. – С. 48 – 50.

Ермаков Д.С. Элективные курсы для профильного обучения // Педагогика. – 2005. – № 2. – С. 36-41.

Журавський В. Новітні освітні заклади – одна із форм профільного навчання: [Інтерв'ю з Держсекретарем МОН України В.Журавським] / Провела І.Жовта // Освіта України. – 2003. – № 12, лютий. – С. 3.

Зламанюк Л.М. Профільна освіта – шляхи реалізації // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 2-5.

Змістові аспекти профільного навчання / Б.Порус, Л.Жовтан, Г.Михайловська, Т.Філіппова // Завуч. – 2005. – № 17/18, червень. – С. 29-37.

Зоц В. Профілізація навчання – магістральний шлях реформ // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 2.

Кабардин О. Профільна школа: [Роздуми про організацію профільного навчання в 11–12 класах] // Завуч. – 2002. – № 16, червень. – С. 2-3.

Карпенко С. Забезпечення профільної спеціалізації навчання в процесі впровадження варіативного компонента освіти: Педрада-семінар // Завуч. – 2006. – № 28, жовтень. – С. 13-17.

Кизенко В.І. Педагогічна сутність основних понять профільного навчання // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 42-45.

Киричок В. Дистанційно керована самоосвіта як засіб розв'язання проблем профілізації сільської школи // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9, № 2. – С. 39-45.

Ковпак С. Організаційно-педагогічне забезпечення профільної освіти // Відкритий урок. – 2004. – № 7/8. – С. 46-48.

Корненко М. Профільність навчання в старшій школі – це соціальний захист людини: [Про Всеукраїнську нараду-семінар „Організаційна роль органів управління освітою в забезпеченні виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р., № 17117 „Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання”

в умовах переходу на профільну старшу школу”, м. Рівне] // Освіта України. – 2003. – № 11, 11 лютого. – С. 2, 6-7.

Корпушин Н. Муниципальная модель профильного обучения: [Экономические условия реализации] / Н.Корпушин, Л.Гаджиева, И.Лебедева // Народное образование. – 2005. – № 10. – С. 98-102.

Кравченко Г.Г. Організація профільного навчання // Завуч. – 2005. – № 14, травень. – С. 27-29.

Мерзлякова О. Проблеми та перспективи профільного навчання / О.Мерзлякова, Т.Александрова // Директор школи. Україна. – 2006. – № 1. – С. 38-43.

Кузнєцов А. Профильное обучение: проблемы, перспективы развития // Народное образование. – 2003. – № 4.– С. 85-88.

Кузьминець Л. Управлінське забезпечення профільного навчання // Директор школи. – 2005. – № 17, травень. – С. 5-7.

Кутан Б. Профильное образование: региональный подход // Народное образование. – 2002. – № 2. – С. 61-67.

Липова Л. Спеціальні (елективні) курси як змістовий блок профільного навчання / Л.Липова, В.Малишев, О.Рибіцька // Рідна школа. – 2006. – № 3. – С. 18-20.

Мартиненко С. Організаційно-педагогічні умови створення та відкриття закладів середньої освіти для розвитку творчих і обдарованих дітей: [Відкриття ліцеїв, колегіумів, коледжів] // Директор школи. – 1998. – № 25, вересень. – С. 3.

Методологические подходы к организации профильного обучения // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 110-115.

Мішуков О. Ліцей – структурний підрозділ інституту: [Навчально-виховний заклад Херсонського державного педагогічного інституту] / О.Мішуков, Є.Голобородько // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С. 27-29.

Можливості профільного навчання: Особистісно орієнтована освіта як умова адаптації школярів до вимог ринку праці / П.Лернер // Завуч. – 2003. – № 10, квітень. – (Вкладка).

Об основных итогах первого этапа эксперимента по введению профильного обучения // Химия в школе. – 2005. – № 2. – С. 3-5.

Обговорюємо Концепцію профільного навчання: Коментарі до Концепції // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 28-31.

Осадчий І.Г. До концепції профілізації та індивідуалізації освіти: базові уявлення і артефакти // Підручник для директора. – 2003. – № 11/ 12. – С. 46-52.

Остапчук О.Є. Саксаганський ліцей: шляхами творчої педагогіки / О.Є.Остапчук, А.І.Сологуб // Рідна школа. – 1997. – № 3. – С. 58-61.

Пархомець І.Ю. Профілізація старшої школи як модель особистісно орієнтованого навчання // Управління школою. – 2005. – № 33, листопад. – С. 21-22.

Пашко Л.Ф. Деякі аспекти науково-методичного обґрунтування змісту профільної освіти / Л.Ф.Пашко, Ю.З.Миронович // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 6-8.

Профільне навчання: складові вибору // Завуч. – 2006. – № 16, червень. – С. 3-44.

Профільне навчання: становлення, пошуки, перспективи // Завуч. – 2005. – № 17/18, червень. – С. 18-20.

Ремех Т. Профільне навчання: треба було раніше // Директор школи. Україна. – 2006. – № 3. – С. 6-13.

Семенов І. Професійний успіх: [Соціокультурний контекст розвитку акмеології] // Управління освітою. – 2006. – № 23, грудень. – С. 3-5.

Семиволос П. Школа у профіль: [Якою повинна бути профільна школа] // Дзеркало тижня. – 2003. – № 43, 8 – 14 листопада. – С. 16; Підручник для директора. – 2003. – № 11/12.– С. 53-56.

Смирнова М.Є. Профілізація старшої школи – напрямок модернізації сучасної освіти // Управління школою. – 2004. – № 10. – С. 28-31.

Страшко О. Школа розвитку і самовдосконалення: [Багато профільний ліцей-школа № 37 м. Донецька] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 2/3. – С. 167-171.

Твердохліб Л. У режимі інтелектуального навантаження: [Луганський обласний багатопрофільний ліцей № 3] // Управління освітою. – 2006. – № 23, грудень. – С. 14-16.

Ткаченко Л. Профільне навчання спрямоване на задоволення інтересів кожної дитини: [Про семінар „Теорія і практика профільного навчання в ЗОШ”, проведений відділенням дидактики, методики та інформаційних технологій АПН України за участю Н.Бібік] // Освіта України. – 2004. – № 11, 10 лютого. – С. 1, 5.

Устинова В.Ф. Реалізуємо ідеї педагогіки толерантності: [Гімназія „Києво-Могилянський колегіум”] // Педагогіка толерантності. – 2000. – № 1. – С. 18-20.

Шевченко З. Створити умови для розвитку особистості: Методичні засади організації профільного навчання у 12-річній школі // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 6. – С. 100-111.

Шевченко Н. Профильное обучение: что мешает воплощению конструктивной идеи // Народное образование. – 2006. – № 1. – С. 8-12.

Шість тез до профільного навчання // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 23-24.

Шляхи реалізації профільного навчання в умовах малих міст України / Л.Богданова, О.Сурова, О.Мальцева, С.Атрохіна // Директор школи. – 2006. – № 25-26, липень. – С. 8-17.

Дидактика профільної освіти

Огієнко О.І. Дидактичні особливості системи шкільних лекцій при вивченні профільних предметів: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.01 / Олена Іванівна Огієнко; АПН України. Інститут педагогіки. – К., 1994. – 16 с.

Дробышева Т. Профорориентационные молодежные трудовые отряды // Народное образование. – 2003. – № 3. – С. 158-163.

Єрмаков Д. Элективные учебные курсы для профильного обучения / Д.Єрмаков, Г.Петрова // Народное образование. – 2004. – № 2. – С. 114-119.

Кизенко В. Дидактичні засади організації шкільного факультативного навчання // Освіта і управління. – 2003. – № 2. – С. 117-124.

Кизенко В. Дидактичні функції варіативного освітнього компонента в старшій школі // Біологія і хімія в школі. – 2003. – № 5. – С. 10-12.

Киричок В. Дистанційно керована самоосвіта як засіб розв'язання проблем профілізації сільської школи // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9, № 2. – С. 39-45.

Лернер П. Профільна освіта: взаємодія протилежностей: [Тлумачення термінів, пов'язаних з профільною освітою] // Управління освітою. – 2003. – № 33, грудень. – С. 6-7.

Сологуб А. Дидактика профільної креативної освіти // Завуч. – 2005. – № 25, вересень. – С. 17-20.

Сологуб А. Креативний підхід до профільного навчання // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 3.

Яструбова В.Я. Дидактичне обґрунтування змісту профільної освіти // Управління школою. – 2004. – № 6. – С. 10-13.

Принципи організації профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах

Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: У 2-х частинах. Ч. 2. – К.: Видавничий дім "Шкільний світ", 2005. – 127 с.

Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: У 2-х частинах. Ч. 1. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2005. – 111 с. – (Б-ка "Шкільного світу").

Кисельова В.П. Формування творчої особистості учня профільного ліцею у процесі навчання: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.04 / В.П.Кисельова; АПН України. Ін-т педагогіки і психології професійної освіти. – К., 2001. – 22 с.

Кнорр Н.В. Підготовка старшокласників до педагогічної професії вчителя фізики в багато профільному ліцеї: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.01 / Надія Валеріївна Кнорр; АПН України. Інститут педагогіки. – К., 1999. – 17 с.

Кошманова Т.С. Світова комп'ютерна мережа у професійній підготовці вчителів. – Львів: Видав-во Центр. ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 199 с.

Особливості застосування індивідуальних освітніх проектів у профільних класах: Методичні рекомендації / Укл. С.Е.Генкал. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. – 40 с.

Реформування вищої освіти і науки України у вимірі Болонського процесу: [Документи і матеріали] / Укл. Л.В.Пшенична. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка. – 2005. – 31 с.

Решетников П.Е. Нетрадиционная технологическая система подготовки учителей. Рождение мастера: Книга для преподавателей высших и средних учебных заведений. – М.: Владос, 2000. – 301 с.

Рибалка В.В. Особистісний підхід у профільному навчанні старшокласників: Автореферат дис... доктора психологічних наук: 19.00.07 / В.В. Рибалка; АПН України. Інститут педагогіки і психології професійної освіти. – К., 1998. – 40 с.

Самодрин А.П. Організація діяльності профільно-диференційованої середньої загальноосвітньої школи: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.01 / А.П.Самодрин; АПН України. Інститут педагогіки. – Кривий Ріг, 1998. – 17 с.

Соколова І.М. Проблемне навчання учнів спеціалізованих і профільних класів: (На матеріалі профільних предметів): Автореферат дис... канд. пед. наук. – Харків, 1997. – 24 с.

Циганок О.Л. Вивчення комплексних чисел та елементів комбінаторики при профільному навчанні: Дипломна робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 91с.

Алейникова І. „Ми подумали – і я вирішив” [Профілізація не дає змоги управляти школою по-старому] // Управління освітою. – 2006. – № 22, листопад. – С. 19-20.

Армейська Л.В. Пріоритетні напрямки модернізації освіти навчальних закладів сільської місцевості: [Перехід на профільне навчання] // Управління школою. – 2004. – № 25/26. – С. 19-20.

Белова И.А. О проблемах профориентационной работы в школе / И.А.Белова, Л.Я.Французова, М.М.Французова // Социологические исследования. – 2000. – № 5. – 103-106.

Бердоносів С. Нечеткий профіль. Ще одна точка зору на профільне навчання / С.Бердоносів // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 137-138.

Бібік Н. Науково-методичний супровід у профільній школі / Н.Бібік, М.Бурда // Освіта України. – 2004. – № 62/63, серпень. – С. 4.

Бібік Н. Проблема профільного навчання в педагогічній теорії і практиці // Математика в школі. – 2006. – № 1. – С. 2-6.

Бібік Н. Профільна школа: проблеми науково-методичного супроводження / Н.Бібік, М.Бурда // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 6. – С. 2-4.

Біляк Б.М. Профільне навчання в загальноосвітніх навчальних закладах / Б.М. Біляк, О.Д.Дуда // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 4. – С. 44-49.

Братаніч Б.В. Методологія профілізації шкільної освіти в сільській місцевості // Управління школою. – 2004. – № 25/26. – С. 14-15.

Бурда М. Нові підходи до організації освіти у старшій школі: Концепція профільного навчання у старшій школі // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 1. – С. 72-77.

Бутко Е.Я. Сельская школа и начальное профессиональное образование: взаимодействие, выгодное и для государства, и для работодателей: [Интервью с начальником Управления начального профильного образования Е.Я.Бутко] / Провел А.Е.Елистратов // Директор школы. Украина. – 2002. – № 6. – С. 40-43.

Васьківська Г.О. Особливості організації профільного навчання у школах сільської місцевості // Управління школою. – 2004. – № 25/26. – С. 12-13.

Волобуєва А.І. Профільне навчання: Спецкурс „Розвиток креативного мислення”: [Для учнів 8–11 класів] // Управління школою. – 2004. – № 7, березень. – (Вкладка).

Вольянська С.Є. Профілізація старшої школи: перші школи: [Впровадження профільного навчання в Харківській області] // Управління школою. – 2004. – № 9. – С. 22-25.

Воронкевич Н.В. Допомога дітям "групи ризику" у професійному самовизначенні // Психологічна газета. – 2006. – № 16, серпень. – С. 17-21.

Вулканова В. Програмно-методичне забезпечення базових дисциплін, курсів за вибором та факультативів // Директор школи. – 2006, № 45, грудень. – С. 3-29.

Герашенко О. Дитячі творчі об'єднання сільськогосподарського профілю: [Про В.-Будищанську ЗОШ Галяцького району Полтавської області] // Рідна школа. – 2003. – № 8. – С. 36.

Глушка Г. Профільне навчання в гімназії: [Київська гімназія № 32] // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С. 29-30.

Головченко Л. Визначення профілю навчального закладу [За допомогою „Технологічної карти визначення профілю навчального закладу”: З досвіду СЗШ № 1 м. Синельникове, Дніпропетровської області] // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 80-82.

Гончарова Л.М. Організація профільного навчання сільської молоді в умовах ліцею-інтернату // Управління школою. – 2006. – № 32/33, листопад. – С. 23-29.

Гузеев В. Содержание образования и профильное обучение в старшей школе // Народное образование. – 2002. – № 9. – С. 113-122.

Гуріна О. Карта-профіль: Готовність до профільного навчання // Психолог. – 2006. – № 34, вересень. – С. 8-10.

Дерев'якіна Н. Профільне навчання в однокласній школі // Директор школи. – 2006. – № 33, вересень. – С. 14-16; № 35, вересень. – С. 22-25.

Жафяров А.Ж. Вариант одиннадцатилетней профильной школы // Педагогика. – 2000. – № 9. – С. 46-49.

Житникова Н. Лицей при вузе как модель однопрофильной старшей школы: [Переход к профильному обучению] // Народное образование. – 2003. – № 9. – С. 112-118.

Жорносек І. Профільна школа вимагає нового вчителя // Завуч. – 2003. – № 28, жовтень. – С. 17.

Зіннуров Е.І. Організація профільних інтересів як життєвих планів школярів // Управління школою. – 2005. – № 33, листопад. – С. 26-30.

Зоц В. Проблеми демократизації, профільного навчання і сільської школи // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 2. – С. 28.

Іванюк Г. Профільне навчання в старшій школі у сільській місцевості // Рідна школа. – 2005. – № 12. – С. 46-48.

Івасюк В. Діагностика здібностей учнів до профільного навчання // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 87-91.

Івасюк В. Планування профільного навчання: [З досвіду роботи спеціалізованих шкіл № 15 м. Бердичева] // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 50-55.

Карпинский Б.В. О системе непрерывного образования: профессиональный лицей – вуз: [О системе «школа – лицей – вуз»] / Б.В.Карпинский, Р.В.Чайковский Л.А.Шлихта // Физика. – 2003. – № 20, май. – С. 29-31. – (Первое сентября).

Кизенко В. Формування і реалізація профільного навчання у старшій школі // Освіта і управління. – 2004. – № 3/4. – С. 138-148.

Кизенко В.І. З вітчизняного досвіду організації профільного навчання в старшій школі // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 61-74.

Кизенко В.І. Педагогічні функції і зміст факультативного навчання в основній школі // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 24-32.

Китайгородська Г.О. Профільне навчання: Спецкурс „Розв’язання якісних та кількісних задач” // Хімія. – 2004. – № 1, січень. – С. 2 – 7.

Кожем’ка О.Л. Профільність навчання і науково-дослідницька діяльність ліцеїстів // Управління школою. – 2004. – № 9. – С. 29-31.

Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа): Затверджена постановою спільного засідання колегії МОН й Президії АПН України від 22.10.02 р., № 12/5-2 // Інформаційний збірник МОН України. – 2002. – № 2. – С. 2-22; Початкова школа. – 2002. – № 2. – С. 3-5; № 3. – С. 1-6.

Концепція креативної освіти у природничо-науковому ліцеї / А.І.Сологуб // Рідна школа. – 2000. – № 12. – С. 9-19.

Концепція профільного навчання в старшій школі: Затверджена рішенням колегії МОН України від 25.09.03 № 10/12-2 / Л.Березівська, Н.Бібік, М.Бурда та ін. // Інформаційний збірник МОН України. – 2003. – № 24. – С. 3-15; Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 3-13; Освіта України. – 2003. – № 88, 25 листопада. – С. 4-5.

Концепція середньої загальноосвітньої школи України // Інформаційний збірник МОН України. – 1992. – № 4. – С. 4-29.

Костюк Г. Сільська школа: пошук нових шляхів розвитку: [Профілізація сільської школи] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2002. – № 6. – С. 34-37.

Крупник В. „Шкільний округ” – нове слово в профільному навчанні: [В умовах сільської місцевості] // Директор школи. – 2004. – № 18, травень. – С. 19-23.

Кудрявцев Л. Образовательные и профильные средние школы // Математика. – 2003. – № 21, июнь. – С. 9-11. – (Первое сентября).

Лернер П. Місце і роль профільного навчання в професійному самовизначенні випускників 12-річної школи // Завуч. – 2002. – № 16, червень. – С. 8-9.

Лернер П. Чи туди приведе ідея профілізації старшої школи? // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 14-19.

Липова Л. Спецкурси як важлива складова змісту профільного навчання / Л.Липова, В.Малишев, П.Замаскіна // Рідна школа. – 2007. – № 1. – С. 13-15.

Лікарчук І. Проблема профілізації навчання в старшій школі та шляхи її розв'язання // Директор школи. – 2003. – № 20, травень. – С. 9-10; Управління освітою. – 2003. – № 13/14, липень. – С. 2-3, 9.

Люлька В. Профільна підготовка старшокласників сільської школи як шлях до вибору професій // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 83-86.

Макарчик А.В. Профильное обучение в сельской малокомплектной школе / А.В.Макарчук, Н.К.Райсвих // Підручник для директора. – 2003 – № 11/12. – С. 143-146.

Матвієнко О.В. Педагогічні задачі як засіб підготовки майбутніх вчителів до виховної діяльності // Освіта. – 2004. – 25 лютого, 3 березня. – С. 7.

Мельник Ю. Профільна підготовка сільських старшокласників на уроках математики / Ю. Мельник, В.Соляр, М.Галата // Рідна школа. – 1999. – № 4. – С. 63-65.

Меншиков В. УПК: кого, чему и как учить на его базе?: [Учебно-производственный комбинат] // Директор школы. – 2003. – № 8. – С. 79-80.

Методические рекомендации по организации профессионального самоопределения учащихся // Завуч. – 2003. – № 2. – С 63-67.

Немцова В. Продолжение образования: критерии готовности: [Насколько учащиеся старших классов готовы к продолжению образования] // В.Земцова, Ж.Калеева // Директор школы. – 2003. – № 2. – С. 79-89.

Новожилова Н. Курсы по выбору: отбор содержания и технология проведения: [О предпрофильной подготовке] / Н.Новожилова, М.Фирсова // Народное образование. – 2004. – № 2. – С. 120 – 129.

Обухов А. Развитие исследовательской деятельности учащихся: [О профильном обучении] // Народное образование. – 2004. – № 2. – С. 146-148.

Олійник О.Б. Профільне навчання у спеціалізованих школах // Управління школою. – 2006. – № 32/33, листопад. – С. 10-15.

Остапенко А. Моделі профільного навчання в сільській школі // Завуч. – 2004. – № 7, березень. – С. 21-22.

Павленко О. Старшокласник у профіль: Нотатки на полях „Концепції профільного навчання у старшій школі” // Дзеркало тижня. – 2003. – № 49, 20-26 грудня. – С. 15.

Первушевська І. Система профільного навчання позашкільного закладу / І.Первушевська, Л.Щербакова, Л.Лівандовська // Управління освітою. – 2005. – № 12, червень. – С. 10-11.

Петунин О. Дискуссия как метод обучения в профильных классах // Народное образование. – 2006. – № 7. – С. 142-145.

Пинский А. Концепция профильного обучения: всё идет по плану: [Беседа с директором школы А.А. Пинским] / Беседовала О.Николаева // Народное образование. – 2004. – № 1. – С. 55-58.

Пинский А. Профилирование никого не застигнет врасплох: [Беседа с руководителем группы разработчиков Концепции профильного обучения] / Беседу провела О.Николаева // Народное образование. – 2003. – № 4. – С. 79-83.

Пинский А. Решение „продиктовала” школьная практика: [Обсуждение Концепции профильного образования] // Народное образование. – 2002. – № 9. – С. 31-38.

Питання до педради за темою „Профільне навчання” // Відкритий урок. – 2003. – № 17/18. – С. 76.

Профильная школа: пути и проблемы становления: [Материалы одного исследования] / М.Романовская, С.Маркуцкая, М.Короткова // Директор школы. – 2003. – № 7. – С. 12-20.

Рассадкин Ю. Профильная школа: в поисках базовой модели // Директор школы. Україна. – 2003. – № 5. – С. 11-18.

Резер Т. Профильное обучение и здоровье школьников // Народное образование. – 2006. – № 8. – С. 148-152.

Романовская М. Профильная школа: пути и проблемы становления: [Материалы одного исследования] / М.Романовская, С.Маркуцкая, М.Короткова // Директор школы. Україна. – 2003. – № 7/8. – С. 19-27.

Рябова З. Моніторинг розвитку навчальної діяльності в багатoproфільному ліцеї // Директор школи. – 2005. – № 45, грудень. – С. 7-8.

Самодрин А. Профільно-диференційована школа // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 4.

Самодрин А. Виховання відповідальності за майбутнє у профільно-диференційованій школі // Директор школи. – 1999. – № 43, листопад. – С. 1-9.

Самодрин А. Організація діяльності профільно-диференційованої школи // Рідна школа. – 1998. – № 6. – С. 60-63.

Самсонов П. „Острые углы” профильного обучения // Директор школы. Украина. – 2004. – № 6/7. – С. 70-76.

Семеняк В. Профільне навчання в сільській школі: [Досвід Червоненької СЗШ І-ІІІ ступенів Житомирської області] // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 63-70.

Стайкіна Л.О.Л. Профілізація та модернізація сільської школи // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 9-11.

Темненко В. Міжшкільний факультатив як форма організації профільного навчання учнів старшої школи / В. Темненко, О.Кузьміна // Управління освітою. – 2003. – № 15/16. – С. 12.

Тесленко В. Підготовка педагогічних кадрів до навчання і виховання обдарованих дітей // Освіта і управління. – 1999. – Т. 3, № 2. – С. 126-130.

Целіковська І.В. Програма факультативного курсу „Професійне самовизначення ліцеїстів” // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 75-79.

Чернер С. Досвід організації варіативного і профільного навчання // Завуч. – 2002. – № 16, червень. – С. 5-6.

Шеремет М. Профілізація навчального процесу як важлива умова формування готовності учнів старших класів до свідомого вибору професії / М.Шеремет, Т.Шеремет // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 31-33.

Шиян Н. Модель профільного навчання: Індивідуальний вибір школяра // Завуч. – 2005. – № 17/18, червень. – С. 38-41.

Шиян Н. Профільне навчання в загальноосвітній школі сільської місцевості / Н.Шиян, Л.Ващенко, І.Буденна // Шлях освіти. – 2005. – № 3. – С. 30-33.

Шиян Н. Профільне навчання у сільській школі // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 3.

Шиян Н. Варіативний багаторівневий зміст профільного навчання в загальноосвітній школі сільської місцевості // Рідна школа. – 2004. – № 6. – С. 18-21.

Шиян Н. Профільна сільська школа: проблеми та перспективи // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 4. – С. 44-49.

Шиян Н. Структура та механізми профільного навчання в сільській школі // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 1. – С. 2-5.

Шиян Н.І. Варіативні моделі профільного навчання в загальноосвітній школі сільської місцевості // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 15-18.

Щукевич Ю. Профілізація освіти у середній школі // Завуч. – 2003. – № 29, жовтень. – С. 5.

Яковлева В. Підготовка майбутніх учителів до роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку // Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 60-62.

Профільне навчання та його напрями

Артюхова И.С. Проблема вибору профіля обучения в старшей школе // Педагогика. – 2004. – № 2. – С. 28-33.

Болотов В. Перспективы перехода школы на профильное обучение // Воспитание школьников. – 2004. – № 1. – С. 2-7.

Бурда М. Особистісна орієнтація змісту профільного навчання // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 1-2.

Медяник Л. „Вступ у науково-дослідницьку роботу”: Програма факультативного курсу 9–11 класів // Директор школи. – 2006. – № 46, грудень. – С. 29-32.

Окаєлов В. Розробка загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з дисциплін фундаментального циклу / В.Окаєлов, Є.Мочалін // Вища школа. – 2006. – № 3. – С. 57-62.

Основи вибору професії: Програма курсу для профільного навчання у 9 класі загальноосвітньої школи // Збірник наказів та інструкцій МО УРСР. – 1991. – № 2. – С. 15-26.

Поляков В.С. Профілізація навчання у старшій школі // Управління школою. – 2006. – № 32/33, листопад. – С. 30-35.

Профілі профільного навчання // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 19-22.

Самсонов П. „Острые углы” профильного обучения: [Введение профильного обучения на третью ступень школы] // Директор школи. Україна. – 2004. – № 6/7. – С. 70-75.

Шестернинов Е. Профильна школа – это индивидуализация обучения и свобода выбора / Е.Шестернинов, М.Арцев // Директор школи. Україна. – 2003. – № 2. – С. 18-21.

Щербо И. На подступе к старым граблям: тревожные тенденции в реализации профильного обучения // Директор школи. Україна. – 2004. – № 2. – С. 15-18.

Фізико-математичний цикл

Гордієнко Т.П. Профільна диференціація навчання фізики в 10–11 класах середньої школи: Автореферат. – К., 1998. – 21 с.

Циганок О.Л. Вивчення комплексних чисел та елементів комбінаторики при профільному навчанні: Дипломна робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 91 с.

Алешкевич В. Элективные курсы в системе предпрофильной и профильной подготовки учащихся по физике / В.Алешкевич, Н.Пурышева // Физическое образование в вузах. – 2005. – Т. 11, № 4. – С. 77-84.

Башмаков М. Профили и уровни обучения математике // Математика. – 2006. – № 14, 16-31 июля. – С. 18-20.

Берман В.П. Розвиток творчих здібностей учнів на профільних заняттях з математики [З досвіду Академічного ліцею при Херсонському державному університеті] // Математика. – 2004. – № 20, травень. – С. 5-7.

Блинков А.Д. Курс по выбору для IX класса „Избранные вопросы математики”: [Предпрофильная подготовка: Тема «Решение алгебраических задач с использованием геометрии»] / А.Д.Блинков, Т.М.Мищенко // Математика в школе. – 2004. – № 5. – С. 28-31.

Бражников М.А. Фізика, которую мы потеряли?!: [Профильное образование] // Физика. – 2002. – № 43, ноябрь. – С. 1-6. – (Первое сентября).

Віхрова О. Підготовка та проведення уроків з теми „Алгебраїчні структури та аксіоматична побудова математичних теорій”: [Профільне навчання: 10 клас] / О.Віхрова // Математика в школі – 2004. – № 4.– С. 41-45.

Віхрова О.Формування поняття алгебраїчної операції при поглибленому вивченні алгебри: [Профільне навчання: 10 клас] / О.Віхрова // Математика в школі – 2004. – № 3.– С. 37-41.

Воронина Е.В. Вхождение в профильное обучение: [Построение модели „Ресурсный центр” (Центр непрерывного профильного образования)] // Физика. – 2004. – № 12, апрель. – С. 2-4. – (Первое сентября).

Гриб'юк О. Математичне моделювання екологічних процесів у профільних класах // Математика в школі. – 2004. – № 8. – С. 45-48.

Гришина Т. Фахова культура уроку в профільному навчанні // Математика в школі. – 2006. – № 9. – С. 43-48.

Гурина Р.В. Проблемы обучения в физико-математическом профиле: Профильное обучение // Физика в школе. – 2006. – № 6. – С. 28-33.

Дабіжа А. Програма спеціалізованого курсу з фізики для 10 класу „Теплові явища” // Завуч. – 2002. – № 26, вересень. – (Вкладка).

Дорофеев Г.В. Об учебнике „Алгебра и начало анализа” для профильного курса математики в X классе / Г.В. Дорофеев, Л.В.Кузнецова, Е.А.Седова // Математика в школе. – 2003. – № 10. – С. 38-43.

Коновалова К. Про одну з можливих технологій навчання математики у старших класах профільної школи: [Прийом: „Попереднє ознайомлення учнів із навчальним матеріалом”] / К.Коновалова, В. Колесіди, Т.Букарева // Математика в школі. – 2004. – № 1. – С. 46-48.

Концепція астрономічної освіти 12-річної загальної середньої школи України / В.Г.Каретніков // Фізика. – 2001. – № 7, березень. – С. 3.

Концепція математичної освіти 12-річної школи: Проект // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 1. – С. 73-75; Математика в школі. – 2002. – № 2. – С. 12-17.

Концепція фізичної освіти 12-річної загальної середньої школи України / В.І.Тищук, М.Ю. Новоселець кий, Ю.М.Галатюк, О.М.Желюк // Фізика. – 2001. – № 7, березень. – С. 2-3.

Концепція фізичної освіти у 12-річній загальноосвітній школі: Проект // Фізика та астрономія в школі. – 2001. – №6. – С. 6-13.

Корсак К. Нова небезпека – "гуманітаризована фізика" для учнів і студентів: [Християнська етика на уроках фізики] / К.Корсак, О.Косенко // Науковий світ. – 2005. – № 10. – С. 18-19.

Курс по выбору для IX класса «Избранные вопросы математики»: [Предпрофильная подготовка по различным разделам школьной математики] // Математика в школе. – 2003. – № 10. – С. 2-36.

Максименко А.В. Самостоятельные практические работы: [11 клас профільної школи] // Фізика. – 2003. – № 45, декабрь. – С. 9-10.

Орлов В.А. Элективные курсы по физике и их роль в организации профильного и предпрофильного обучения: [Элективные курсы – обязательные курсы, входящие в состав профиля обучения на старшей ступени школы] // Физика в школе. – 2003. – № 7. – С. 17-19.

Петракова В.В. Разработка программ элективных курсов в предпрофильной подготовке // Физика в школе. – 2006. – № 1. – С. 46-48.

Петренко С.В. Модульно-рейтингова система організації навчання математики в профільній школі / С.В.Петренко, О.В.Мартиненко // Педагогічні науки: Збірник наукових праць: Ч. 1 / Редкол.: М.О.Лазарєв (відп. ред.) та ін. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. – С. 259-266.

Петровський С. Застосування методу проектів у профільному навчанні інформатики // Інформатика. – 2005. – № 31/32. – С. 20-21.

Про навчальний комплект з алгебри і початків аналізу для профільних класів природничо-математичного напрямку / О.М.Афанасьєва, Я.С.Бродський, О.Л.Павлов, А.К.Сліпенко // Математика. – 2004. – № 33, вересень. – С. 3-7.

Проект Концепції освіти з фізики та астрономії 12-річної школи / Є.Коршак, М.Шут, Г.Грищенко // Фізика та астрономія в школі. – 2001. – № 3. – С. 24-26.

Рудніцкий В. Використання знань зі шкільного курсу фізики в профільній технологічній підготовці // Фізика та астрономія в школі. – 2006. – № 1. – С. 36-39.

Самсонов П.И. Тематические и итоговые контрольные работы по алгебре и началам анализа для классов естественно-научного профиля обучения: [Первое полугодие: 10–11 классы] // Математика в школе. – 2004. – № 5. – С. 18-27.

Семке А.И. В мире солнечного света: [Открытый урок физики и литературы в 11 классе: Гуманитарный профиль] // Физика. – 2004. – № 11. – март. – С. 27-32.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – № 20, 16-31 октября. – С. 38-46.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения: [Учебный план курса: Лекция № 3: Кривые как геометрические места точек] / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – № 19, 1-15 октября. – С. 39-46.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения: Лекция 8: Изображение пространственных фигур / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – №24, 16-31 ноября. – С. 38-48.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения: Лекция 5 / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – № 21, 1–15 ноября. – С. 37-46.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения: Лекция 7: Сечения пространственных фигур / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – № 23, 1–15 декабря. – С. 37-46.

Смирнова И. Геометрия на профильном уровне обучения: Лекция 6 / И.Смирнова, В.Смирнов // Математика. – 2006. – № 22, 16–30 ноября. – С. 38-46.

Такуш Е.В. Поурочное планирование для школьных курсов разных профилей: [Профильное обучение. Алгебра. Алгебра и начала анализа в 8 – 11 классах] // Математика в школе. – 2002. – №6. – С. 38-43.

Торяник Л.О. Розвиток навичок науково-пізнавальної діяльності учнів на факультативних заняттях з математики: [На прикладі вивчення теми „Числа Фібоначчі”] // Педагогічна та методика навчання і виховання: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет А.С.Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 2. – С. 61-63.

Шаповал В.О. Досвід викладання інформатики в класах математичного профілю // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. – № 7. – С. 33-34.

Шестаков А.П. Профильное обучение информатике в старших классах средней школы: [На основе курса «Компьютерное математическое моделирование» (КММ): Лекция 3. Моделирование в естественных науках. Несколько классических моделей физики: Для 10–11-х классов] // Информатика. – 2002. – № 38, октябрь. – С. 8-15. – (Первое сентября).

Програми з фізико-математичного циклу

Авторская программа среднего (полного) общего образования по информатике и информационным технологиям для информационно-технологического и физико-математического профилей / В.В.Белова., Р.А.Еннер., Е.Н.Ермакова, Т.В.Каплина, В.П. Колопятишина, П.С.Краснов, С.В.Кулаков, А.В.Озерова, Н.В.Петрова, Н.Н.Пустоваченко, А.А.Озерова, А.А.Савенков, Н.А.Терехов, В.В.Терновых // Информатика и образование. – 2006. – № 11. – С. 34-43.

Бродський Я.С. Факультативні заняття за програмою відкритого математичного коледжу: Для 6–11 класів / Я.С.Бродський, О.Л. Павлов // Математика в школах України. – 2003. – № 29. – С. 4-9.

Бурда М. Програма факультативного курсу з математики для 7–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів / М.Бурда, В.Бевз, Н.Прокопенко // Математика в школі. – 2003. – № 8. – С. 7-8.

Ельцов А.В. Оптические приборы: [Программа профильного элективного курса для XI класса] / А.В.Ельцов, В.А.Степанов, Н.Б.Федорова // Физика в школе. – 2006. – № 1. – С. 51-54.

Дабіжа А. Програма спеціалізованого курсу з фізики для 10 класу „Теплові явища” // Завуч. – 2002. – № 26, вересень. – (Вкладка).

Дерев'янкіна Н. Профільне навчання в однокласній школі // Директор школи. – 2006. – № 35, вересень. – С. 22-25.

Ельцов А.В. Оптические приборы: [Программа профильного элективного курса для XI класса] / А.В.Ельцов, В.А.Степанов, Н.Б.Федорова // Физика в школе. – 2006. – № 1. – С. 51-54.

Золотова Л.П. Програма факультативного курсу математики для 8-9 класів з поглибленим вивченням математики // Математика. – 2004. – № 31/32, серпень. – С. 6-8.

Крамаренко А.В. Проблеми творчого розвитку учнів: [Додається авторська програма факультативу для учнів 9 класів з математики] // Математика. – 2004. – № 27/28, липень. – С. 1-5.

Остапчук У.В. Функції та їх графіки: [Програма спецкурсу для 10–11 класів] // Математика. – 2004. – № 8, лютий. – С. 4-5.

Павлова О. Учебная программа: 10–11 классы: [Алгебра и начала анализа для профильных физико-математических классов] // Математика. – 2003. – № 37, октябрь. – С. 18-22.

Петракова В.В. Удивительна оптика: [Программа элективного курса для предпрофильной подготовки] // Физика в школе. – 2006. – № 1. – С. 48-51.

Примерная програма середнього(повного) загального образования по физике: [Профильный уровень: Для 9–11-х классов] / В.А.Орлов, О.Ф.Кабардин, Н.С.Пурышева // Фізика в школі. – 2004. – № 8. – С. 19-27.

Програма для природничого профілю навчання: [Фізика в 10–11 класах] // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – № 6. – (Вкладка).

Програма для фізико-математичного профілю навчання: [Фізика для 10–11 класів] // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – № 5. – (Вкладка).

Програма з математики для 10–11 класів технічного та природничого профілів: Проект // Математика. – 2000. – № 48, грудень. – С. 6-16.

Програми для загальноосвітніх навчальних закладів фізико-математичного, природничого та технологічного профілів: [Інформатика для 10–11 класів] / М.І.Жалдак, Н.В.Морзе, О.І.Мостіпан, Г.Г.Науменко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2003. – № 7. – С. 7-13.

Програма інтегрованого курсу „Фізика. Астрономія: 9–11 класи”: [Для загальноосвітніх навчальних закладів суспільно-гуманітарного, філологічного та художньоестетичного профілів] // Фізика в школах України. – 2004. – № 9, травень. – (Вкладка).

Програма інтегрованого курсу Фізика живої природи: [Біофізика] // Фізика в школах України. – 2004. – № 10, травень. – С. 2 – 8.

Програма факультативного курсу загальноосвітньої школи: [Фізика в 9–11 класах] // Фізика. – 2003. – № 25, вересень – (Вкладка).

Самсонов П.И. Алгебра и начала анализа для классов экономического и технического профилей: [Программа, планирование, контрольные работы для X–XI классов] // Математика в школе. – 2003. – № 5. – С. 31-35.

Стрельченко О. Програма з математики для класів економічного профілю: [10–11 класи] // Математика в школі. – 2003. – № 5. – С. 43-51.

Фізика 10–11 класи: Програми для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – № 4. – (Вкладка).

Фізика: [Програма для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання] / О.Бугайов, М.Головко, Л.Закота та ін. // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – № 4. – (Вкладка).

Физика и астрономия с элементами техники: [Програма курсу для 11 класу] // Физика. – 1996. – № 42. – С. 14-15. – (Приложение к газете «Первое сентября»).

Факультативи з фізико-математичного циклу

Бродський Я.С. Факультативні заняття за програмою відкритого математичного коледжу / Я.С.Бродський, О.Л.Павлов, А.К.Сліпенко // Математика в школах України. – 2006. – № 12, квітень. – С. 2-18.

Іванов О.М. Діофантові рівняння: [Заняття факультативу з математики для 8 класу] // Математика. – 2002. – № 8, лютий. – С. 6.

Коржув А.В. Изучение физики звука и слуха на факультативных занятиях / А.В.Коржув, Л.С.Коновалец, Л.Н.Седакова // Физика в школе. – 1998. – № 3. – С. 44-47.

Марач Г.К. Квадратура деяких криволінійних фігур, утворених дугами кіл: [Факультативне заняття] // Математика. – 2002. – № 13, квітень. – С. 12-15.

Програма з математики для проведення факультативних занять та курсів за вибором / О.М.Афанасьєва, А.А.Амірщадян, Я.С.Бродський // Математика в школах України. – 2004. – № 5(53). – (Вкладка).

Рубан Е.А. Ціла та дробова частина: [Для факультативних занять] // Математика. – 2002. – № 17, травень. – С. 6-10.

Програма факультативного курсу з математики для 7–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів / М.Бурла., В.Бевз., Н.Прокопенко // Математика в школі. – 2003. – № 8. – С. 7-8.

Програма факультативного курсу математики для 8–9-х класів з поглибленим вивченням математики / Л.М.Золотова // Математика. – 2004. – № 31/32, серпень. – С. 6-8.

Программа факультативного курса физики для работы с одаренными детьми / С.А. Голубева // Обдарована дитина. – 2004. – № 10. – С. 34-39.

Природничо-географічний цикл

Гашенко І.О. Педагогічні умови гуманітаризації природничо-наукової освіти старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах України: Автореферат дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2006. – 20 с.

Аршавский Е.Я. Актуальные проблемы методики обучения химии в школьном курсе: [Лекция № 3: Профильное обучение химии на старшей ступени общего образования] // Химия. – 2006. – № 19, 1–15 октября. – С. 3-13.

Аршанский Е.Я. Как использовать ситуативные задания в педагогических классах // Химия в школе. – 2005. – № 6. – С. 43-47.

Аршанский Е.Я. Обучение химии в классах педагогического профиля // Химия. – 2006. – № 1, 1–15 января. – С. 37-39.

Аршанский Е.Я. Обучение химии в классах педагогического профиля: Тематическое планирование: 10 класс // Химия. – 2006. – № 21, 1–15 ноября. – С. 18-24. – (Поч. 2005. – № 12; № 13; № 16; № 18; № 20; 2006. – № 1; № 5; №7; № 14).

Барабаш С.Л. Методика проведення практичних робіт у спеціалізованих класах з поглибленим вивченням хімії // Хімія. – 2006. – № 22, листопад. – С. 6.

Березан О. Розв'язування задач у класах хімічного профілю // Біологія в школі. – 2003. – № 1. – С. 16-18.

Ведута В. Профільне навчання: Практичні роботи для класів хіміко-біологічного профілю / В.Ведута, А.Зільберман // Хімія. Біологія. – 2005. – № 19, квітень. – (Вкладка).

Воронина Г.А. Виды элективных курсов в профильном обучении // География в школе. – 2006. – № 7. – С. 37-38.

Галатюк Ю. Лабораторні роботи природничо-наукового профілю: [Фізика у класах природничо-наукового профілю] // Фізика. – 2004. – № 14, травень. – (Вкладка).

Екологічні проблеми міста: Факультативний курс для учнів 10–11-х класів загальноосвітньої школи // Хімія. Біологія. – 2002. – № 40/42, липень. – (Вкладка).

Жара Г.І. Методичні рекомендації до спецкурсу „Хімія в промисловості” для середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням природничих дисциплін // Хімія. Біологія. – 2002. – № 59, жовтень. – (Вкладка).

Зільберман А. Задачі учнівських олімпіад: [9–11-ті класи] // Хімія. Біологія. – 2001. – № 67, грудень. – С. 4-5.

Іваненко О.В. Використання методу розв’язування розрахункових хімічних задач у профільній школі // Управління школою. – 2004. – № 25/26. – С. 44-46.

Касьянов В.А. Тетради для лабораторных работ: УМК для 10-го и 11-го классов общеобразовательной школы технического и естественнонаучного профилей // Фізика. – 2003. – № 5, февраль. – С. 13-16. – (Первое сентября).

Китайгородська Г.О. Контроль знань у курсі хімії у профільних класах // Хімія. – 2004. – № 31. – (Вкладка).

Китайгородська Г.О. Профільне навчання: спецкурс „Розв’язування якісних і кількісних задач” з хімії: 11 клас // Хімія. – 2004. – № 1. – С. 2-7; С. 8-11, 14.

Концепція безперервної освіти з „Безпеки життєдіяльності людини” для 12-річної школи: Проект / І.Іванова // Директор школи. – 2001. – № 10, березень. – С. 7-8.

Концепція екологічної освіти України: Затверджена рішенням колегії МОН України від 20.12.01. р., № 13/6-19 // Директор школи. – 2002. – № 16, квітень. – С. 20-29; Інформаційний збірник МОН України. – 2002. – № 7. – С. 3-22.

Концепція змісту географічної освіти в загальноосвітній школі України: // Географія та основи економіки в школі. – 2001. – № 3. – С. 4-9.

Концепція розвитку освітньої галузі „Безпека життєдіяльності для 12-річної школи”: Проект // Директор школи. – 2001. – № 10, березень. – С. 8-10.

Лернер П. Я садовником родился: [Профильное образование: взаимодействие противоположностей] // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 126-136.

Ліцман Ю. Уроки узагальнення і систематизації знань з органічної хімії в класах хіміко-біологічного профілю // Біологія і хімія в школі – 2003. – № 5. – С. 43-45.

Ліцман Ю.В. Узагальнення і систематизація знань з хімії учнями профільних класів під час практичних робіт // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2001. – С. 363-368.

Марченко Г. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до екологічного виховання учнів // Рідна школа, – 2003. – № 5, травень. – С. 33-35.

Матяш Н. Профорієнтаційні можливості рольової гри на уроках біології // Рідна школа. – 2006. – № 11. – С. 18-22.

Мельник О.М. Ідейно-організаційна модель допрофільного та профільного навчання хімії // Хімія. – 2006. – № 3, лютий. – С. 7-9; № 6, березень. – С. 13-20.

Методические рекомендации по организации профильного обучение географии в X классе // География в школе. – 2001. – № 7. – С. 53-58.

Мороз І.В., Гончар О.Д. Позаурочна й позакласна робота учнів із біології: [Позаурочна, позакласна та домашня робота] // Загальна методика навчання біології: Навчальний посібник / І.В.Мороз, А.В.Степанюк, О.Д.Гончар та ін.; За ред. І.В.Мороза. – К.: Либідь, 2006. –С. 406-457.

Петунин О.В. Элективные курсы: Их место и роль в биологическом образовании // Биология в школе. – 2004. – № 7. – С. 17-20.

Погоріла І. Проблеми природничої та екологічної освіти: [Досвід роботи коледжу ім. В.О.Сухомлинського] // Рідна школа. – 1998. – № 1. – С. 66-67.

Проекты концепцій шкільної біологічної освіти // Біологія і хімія в школі. – 2001. – №3. – С. 36-45.

Проекты концепцій шкільної хімічної освіти // Біологія і хімія в школі. – 2001. – №3. – С. 45-55.

Савенко В.В. Профільне навчання географічного та економічного напрямку в старших класах загальноосвітніх навчальних закладів // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 38-41.

Сиротин В.И. К вопросу о профильном изучении географии в старших классах 12-летней школы // География в школе. – 2002. – № 1. – С. 60-62.

Сиротин В.И. О введении профильного обучения на старшей ступени общего образования и месте географии в примерных учебных планах возможных профилей // География в школе. – 2002. – № 9. – С. 40-43.

Сиротин В.И. Профильное изучение географии в старших классах 12-летней школы // География. – 2001. – № 42, ноябрь. – С. 2-3.

Соколенко Л. Про необхідність створення системи прикладних задач природничого характеру: Профільне навчання математики // Математика. – 2006. – № 26, липень. – С. 10-13.

Сологуб А. Дидактичні засади профільного навчання у природничо-науковому ліцеї: [Про Саксаганський природничо-науковий ліцей, м. Кривий Ріг] // Рідна школа. – 2003. – № 3. – С. 8-10.

Солодка Г. Орієнтоване поурочне планування курсу хімії: [10–11 класи гуманітарного профілю] // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 5. – С. 7-9.

Сотніченко І. Природнича освіта в системі профільного навчання: [Історія профільного навчання] // Біологія і хімія в школі. – 2005. – № 6. – С. 48-50.

Степанюк А.В. Особливості вивчення біології в навчальних закладах різних типів: [Діяльність біологічної заочної та вечірньої середньої шкіл] // Загальна методика навчання біології: Навчальний посібник / І.В.Мороз, А.В.Степанюк, О.Д.Гончар та ін.; За ред. І.В.Мороzza. – К.: Либідь, 2006. – С. 528– 548.

Сударева Г.Ф. Організація навчання в спеціалізованих класах хіміко-біологічного профілю // Біологія і хімія в школі. – 2001. – № 4. – С. 36-38.

Харитонов Н. Экологическая направленность профилизации обучения в школе // Народное образование. – 2005. – № 9. – С. 145-150.

Холина В.Н. Курс „География человеческой деятельности”: [Уроки по теме „География и познание мира”] // География в школе. – 2003. – № 8. – С. 55-58, 67.

Хрутьба В.О. Інтеграція знань із вищої математики у процесі викладання природничих дисциплін // Безпека життєдіяльності. – 2006. – № 10. – С. 27-29.

Черноус І. Вода як основна речовина живих організмів: Інтегрований урок біології, хімії та географії у 10 класі природничого профілю // Хімія. Біологія. – 2005. – № 50, вересень. – С. 3-7.

Шестаков А.П. Профильное обучение информатике в старших классах средней школы: [На основе курса «Компьютерное математическое моделирование» (КММ): Лекция 4. Моделирование в естественных науках. Несколько классических моделей экологии: Для 10–11-х классов] // Информатика. – 2002. – № 40, октябрь. – С. 9-15. – (Первое сентября).

Програми з природничо-географічного циклу

Біологія: [Програми для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання для 10–11 класів: Рекомендовано МОН України] // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 1. – (Вкладка).

Біологія: Програма для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання / Підготували О.Данилова, С.Данилов, О.Єресько та ін // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 1. – (Вкладка).

Бочкарьова О.М. Програма „Наукова організація навчальної праці „з елементами логіки та риторики” для профільних біологічних класів ліцеїв і гімназій // Біологія. – 2003. – № 16. – С. 8-11.

Габриелян О.С. Программа для профильного и углубленного изучения химии в старших классах общеобразовательных учебных заведений / О.С.Габриелян, И.Г. Остороумов // Химия в школе. – 2002. – № 8. – С. 51-63.

Крючок Л.М. Узагальнюючі уроки з хімії за програмами профільного навчання / Л.М.Крючок, С.М.Мища, В.Г.Кузнецова // Хімія. – 2005. – № 17, вересень. – (Вкладка).

Лобжанидзе А.А. Программа профильного курса "Этногеография и этнокультурные регионы мира" / А.А.Лобжанидзе, Д.В.Заяц // География в школе. – 2006. – № 3. – С. 46-49.

Примерная программа по биологии среднего (полного) общего образования (профильный уровень) // Народное образование. – 2006. – № 5. – С. 261-266.

Програма для профільного навчання: [Біологія для 10–11 класів] // Хімія. Біологія. – 2004. – № 52, вересень. – (Вкладка).

Програма для спеціалізованих класів хіміко-технологічного профілю середньої загальноосвітньої школи: [Хімія в 8–11-х класах]: Затверджено МОН України: Лист МОН України від 22.10.02 р., № 1/11 – 3459 // Хімія. Біологія. – 2003. – № 39/40, липень. – (Вкладка).

Проект програми курсу за вибором "Зовнішнє озеленення": [Для 6–8 класів] // Біологія. – 2006. – № 33, листопад. – С. 2-4.

Розанов Л.Л. Программа курса „Геоэкология”: [Для профильного уровня общего образования по географии: 11 класс] // География в школе. – 2004. – № 2. – С. 48-52.

Савинкина Е.В. Программа курса химии для школ и классов гуманитарного профиля: [Третья ступень обучения] / Е.В.Савинкина, Г.П.Логинова // Химия. – 2003. – № 34, сентябрь. – С. 4-5, 16. – (Первое сентября).

Савинкина Е.В. Соответствие стандарту среднего общего образования по химии: [Программы курса химии для школ и классов гуманитарного профиля / Е.В.Савинкина, Г.П.Логинова // Химия. – 2004. – № 16, апрель. – С. 5-8. – (Первое сентября).

Факультативи з природничо-географічний циклу

Ахатов А.Г. О проведении факультативных занятий по географии // География в школе. – 1988. – № 4. – С. 59-60.

Бенедюк В. Ландшафти України. Загальне ландшафтознавство: [Програма факультативних занять] // Географія та основи економіки в школі. – 1999. – № 1. – С. 17-19; № 2. – С. 10-15.

Бойчук Ю., Максимова Ю. Шкільний факультатив з ентомології // Біологія і хімія в школі. – 1999. – № 5. – С. 14-15.

Дранишников В.В. Краеведческий факультатив: [Из опыта работы] // Преподавание истории в школе. – 1990. – № 6. – С. 106-108.

Кизенко В. Особливості застосування методів навчання на факультативних заняттях / В.Кизенко, Ю.Мальований // Біологія і хімія в школі. – 2002. – № 5. – С. 6-13.

Кизенко В.И. Дифференцированный подход к учащимся на факультативных занятиях по биологии // Методика викладання біології, хімії, географії: Республіканський науково-методичний збірник. – К.: Освіта, 1991. – Вип. 8. – С. 30-34.

Колонькова О. Факультативний курс „Екологія у старшій школі” // Шкільний світ. – 2005. – № 18/19, травень. – С. 26-45.

Коршевнюк Т. Факультатив „Молекулярні основи життя” як спосіб реалізації профільного навчання біології у старшій школі // Рідна школа. – 2005. – № 9/10. – С. 46-48.

Крушинская Т.М. О факультативных занятиях на базе вуза // Физика в школе. – 1995. – № 3. – С. 49-51.

Лавренчук Г. Програма факультативного курсу „Світ рослин” для учнів 6-го класу / Г.Лавренчук, Т.Матушенко // Хімія. Біологія. – 2005. – № 68, грудень. – С. 8-10.

Логвина-Бик Т. Міжшкільний факультатив з біології // Рідна школа. – 2001. – № 6. – С. 51-52.

Мороз І.В. Факультативні заняття з біології: [Диференційований підхід до учнів у навчальному процесі, завдання, зміст і структура факультативних курсів] // Загальна методика навчання біології: Навчальний посібник / І.В.Мороз, А.В.Степанюк, О.Д.Гончар та ін.; За ред. І.В.Мороза. – К.: Либідь, 2006. – С. 458 – 473.

Перешивана Л. Комплексні сполуки: [Матеріал для факультативного курсу] // Хімія. – 2006. – № 36, грудень. – С. 7-11.

Письменська В. У Країні вічної зелені: Гра-подорож: [Виховний захід під час Тижня біології та екології або заняття факультативу „Морфологія рослин”: Для 6 класу] // Хімія. Біологія. – 2005. – № 68, грудень. – (Вкладка).

Плешаков А.А. Программа факультативного курса „Экология для младших школьников”: [Для 3-го класса четырехлетней начальной школы] // Начальная школа. – 1993. – № 7. – С. 38-41.

Програма першого года обучения по факультативному курсу „Человек и природа в народной культуре” / М.Ю.Новицкая // Начальная школа. – 1993. – № 7. – С. 32-35.

Радіоекологія: [Факультативний курс для учнів 10–11-х класів загальноосвітніх шкіл] // Хімія. Біологія. – 2002. – № 40/42. – (Вкладка).

Разумова Н. Розвиток природознавства в контексті світової історії: [Навчальна програма факультативного курсу для 10–11 класів] // Завуч. – 2003. – № 34, грудень. – С. 9-11.

Родыгин М.Ю. Факультативный курс истории химии в общеобразовательной школе / М.Ю.Родыгин, И.В.Родыгина // Химия в школе. – 1996. – № 5. – С. 59-61.

Стебліна А.Н. Програми факультативного курсу з хімії: 10–11 класи: Авторська програма // Хімія. – 2005. – № 8, квітень. – С. 13-15.

Султанов С.Ф., Чурбанова Х.Х., Искандеров Х.И. Задачи на факультативных занятиях: [По биологии] // Біологія в школі. – 1991. – № 3. – С. 41-43.

Шевчук Т.А. Факультативный курс по химии для учащихся начальных классов: [Эксперимент] // Начальная школа. – 2002. – № 2. – С. 48-53.

Явна І.Б. Розв'язування конкурсних задач з географії: [Програма факультативного курсу для учнів 10-х класів] // Все для вчителя. – 2002. – № 17, вересень. – С. 40-47.

Технологічний цикл

Мельник О.В. Підготовка старшокласників до самостійного вибору майбутньої професії в процесі профільного трудового навчання: Автореферат дис... кандидата педагогічних наук: 13.00.07 / Олександр Васильович Мельник; АПН України. Інститут проблем виховання. – К., 2003. – 20 с.

Рейда К.В. Виховання готовності учнів допоміжної школи до праці в системі професійно-трудоного навчання: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – 21 с.

Романчик В.П. Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до вибору професії у навчально-трудої діяльності: Автореферат дис... канд. педагогічних наук: 13.00.07 / Василь Прокопович Романчук; АПН України. Інститут проблем виховання. – К., 2002. – 21 с.

Загребельний С. Профорієнтація старшокласників на виробничі спеціальності // Рідна школа. – 2003. – № 4. – С. 52-54.

Зубрилин А.А. Факультативные занятия по теме „История развития вычислительной техники” // Информатика и образование. – 2006. – № 6. – С. 27-35.

Касьянов В.А. Тетради для лабораторных работ: УМК для 10-го и 11-го классов общеобразовательной школы технического и естественнонаучного профилей // Фізика. – 2003. – № 5, февраль. – С. 13-16. – (Первое сентября).

Киричков Ю.В. Обдаровані діти – майбутня еліта суспільства: Політехнічний ліцей: [З досвіду роботи Політехнічного ліцею НТУУ „КПІ”] // Обдарована дитина. – 2003. – № 2. – С. 4-9.

Коньков Три роки досвіду профільного навчання: [Технологічний ліцей Дніпропетровського району м. Києва] // Информатика. – 2003. – № 40, жовтень. – С. 1-2.

Литова З. Подготовка выпускников школ к труду в новых экономических условиях // Народное образование. – 1999. – № 10. – С. 173-178.

Морозов С. Школа трудовой направленности: [Средняя школа № 2 г. Космодемьянска осуществляет экспериментальный проект «Профессиональное самоопределение как фактор социализации личности»] // Народное образование. – 2003. – № 6. – С. 153-158.

Нагорнова І. Орієнтуємо на професії технічного профілю: [Навчальні комплекси] // Рідна школа. – 1997. – № 11. – С. 57-58.

Неокз Г. Ідейно-організаційна модель розвитку допрофільного та профільного навчання: [З досвіду технічного ліцею № 172, м. Харків] // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 36-49.

Тхаржевський Д., Тешенко В., Борисов В. Готуємо студентів до педагогічної дослідницької діяльності в школі // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1996. – № 2. – С. 47-49.

Шморгун Т. Основи машинопису та діловодства: [Профільний спецкурс для гуманітарного профілю] // Інформатика. – 2003. – № 18, травень. – С. 8-10.

Програми з технологічного циклу

Астістова Т. Авторські програми профільного навчання: [Програма курсу „Об’єктно-орієнтовані мови програмування, використання табличного процесора у сфері економіки та бізнесу”: Програма курсу „Технологія” для 7–9 класів] // Інформатика. – 2003. – № 41, листопад. – С. 8-14.

Вдовиченко В. Програма профільного навчання для загальноосвітніх навчальних закладів з трудового навчання у 10–11-х класах „Основи дизайну” / В.Вдовиченко, В.Тименко, С.Антонович // Освіта і управління. – 2005. – № 2. – С. 115-119.

Сандіровська О.М. Програма факультативу "Основи медичних знань": Для 9 класів: [Допрофільна підготовка] // Біологія. – 2006. – № 29, жовтень. – С. 2-3.

Юракова Н.М. Українське діловодство: [Програма профільного спецкурсу у 9-х суспільно-гуманітарних класах] // Все для вчителя. – 2002. – № 8, квітень. – С. 41-42.

Суспільно-гуманітарний цикл

Бабич І.В. Особливості вивчення української мови в умовах профільного навчання: Дипломна робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. – 87 с.

Босенко М.І. Соціально-педагогічні особливості організації навчально-виховного процесу в гімназії гуманітарного спрямування: Автореферат дис... канд.. пед. наук: 13.00.05 / М.І.Босенко. – К., 1998. – 24 с.

Клочко А.М. Педагогічні умови формування професійних здібностей вихованців ліцеїв юридичного профілю: Автореферат дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / А.М.Клочко. – Кривий Ріг, 2001. – 20 с.

Профільне навчання з англійської мови / Укл. О.С.Любченко. – Х.: Основа, 2005. – 205 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література"; Вип. 11 (35).

Цимбал І.І. Соціальна адаптація старших підлітків в умовах спеціалізованої школи гуманітарного профілю: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Луганск, 1999. – 19 с.

Алфімов Д. Бізнес-ліцей – інноваційна освітня система // Рідна школа. – 2000. – № 5. – С. 12-14.

Ананьян Е. Загальнолюдська й національна спрямованість гуманітарних предметів (література та історія) у навчально-виховному процесі вітчизняної гімназії: [Друга половина ХІХ–ХХ століття] // Рідна школа. – 2006. – № 11. – С. 30-32.

Битківська Г.В. Дбаючи про літературну освіту старшокласників: Вивчення літературознавчих понять на уроках зарубіжної літератури в класах філологічного профілю // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 12. – С. 52-54.

Володіна Т., Черниш Т. Специфіка викладання зарубіжної літератури в гуманітарній школі-гімназії // Зарубіжна література. – 2006. – № 46, грудень. – С. 3-4.

Гусева О.В. Лекційно-практична навчальна система: [Питання викладання зарубіжної літератури за новими педагогічними технологіями у профільному класі] // Відкритий урок. – 2003. – № 13/15. – С. 101-102.

Жукова О. Рання профорієнтація на психолого-педагогічну професію: [Макіївська міська загальноосвітня гімназія психолого-педагогічного профілю] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 2/3. – С. 201-210.

Задонський Д.В. Важлива складова вітчизняної гуманітарної освіти // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України // 2006. – № 11. – С. 2-3.

Істратов Ю.П. Деятельность коллектива кафедры по модернизации школьного и профессионального педагогического образования // Начальная школа. – 2003. – № 2. – С. 26 – 28.

Календарно-тематичне планування уроків зарубіжної літератури для профільних класів [За програмою 2001 р.] // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 7/8. – С. 115-123.

Караман С. Спецкурс з української мови в гімназії гуманітарного профілю // Українська мова і література в школі. – 2000. – № 3. – С. 60-61.

Кишенькова О.В. Профильное образование в старшей школе: проблема построения курсов истории и обществознания // Преподавание истории в школе. – 2006. – № 10. – С. 5-10.

Коваленко О. Підвищуючи якість навчання: іноземні мови в системі профільної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – № 3. – С. 44-51.

Ковбасенко Ю.І. Поглиблене і профільне викладання літератури: „за і проти” // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 2-10.

Концепція вивчення української мови в 5–12 класах загальноосвітньої школи з російською мовою навчання / Н.Бондаренко, А.Ярмолюк // Українська мова і література в школі. – 2002. – № 5. – С. 43.

Концепція єдиного курсу історії в 12-річній середній школі / О.Вінниченко, М.Мудрий, Р.Пастушенко та ін. // Історія України. – 2003. – № 11, березень. – С. 7-17.

Концепція загальної історичної освіти в Україні: Проект // Історія України. – 1999. – № 44, листопад. – С. 2-5.

Концепція історичної освіти середньої загальної 12-річної школи: Проект // Освіта України. – 2001. – № 18/19, 8 травня. – С. 7.

Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі / Н.Й.Волошина, Л.А.Сімакова, А.М.Фасоля, З.О.Шевченко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. – № 5. – С. 56-57.

Концепція навчання іноземних мов у середній загальноосвітній 12-річній школі // English. – 2004. – № 6. – С. 3-6.

Лазаренко Т.М. Профильно-ориентированное обучение в школе: [Курс «Обучение деловому общению на английском языке»] // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 4. – С. 51-53.

Лазебник Н.І. Науково-методичне супроводження профільності навчання в умовах спеціалізованої школи з поглибленим вивченням іноземних мов // Управління школою. – 2006. – № 32/33, листопад. – С. 15-18.

Нижник О. Особливості викладання української мови у закладах негуманітарного профілю // Українська мова та література. – 2006 – № 46, грудень. – С. 3-4.

Педагогічні проблеми навчально-виховного процесу в гуманітарному ліцеї / Г.С.Сазоненко, Л.В.Галіцина, В.Й.Карпуніна, А.О.Осмоловський // Директор школи. – 1999. – № 14, квітень. – С. 1-4.

Петрова Т.О. Навчання учнів технологічного профілю підготовленого монологу-переконавання англійською мовою з використанням ресурсів Інтернету / Т.О.Петрова, Н.К.Склярєнко // Бібліотечка журналу "Іноземні мови. – 2006. – № 4. – С. 4-64.

Поляков О.Г. Профільно-орієнтоване навчання англійському мові і лінгвістическіє фактори, впливають на проектування курсу // Іноземні мови в школі. – 2004. – № 2. – С. 6-11.

Пригодич Е.Г. Базовий курс історії в профільній школі // Преподавание истории в школе. – 2006. – № 10 – С. 16-18.

Прокопченко Л. „Школа духовності”: модель гуманітарного закладу // Директор школи. – 1998. – № 26, вересень. – С. 7.

Редченко Т.В. Проблеми й особливості організації профільного навчання з іноземної мови // Управління школою. – 2005. – № 14/15, травень. – С. 36-38.

Рекомендации по организации предпрофильной подготовки школьников с ориентацией на филологический профиль (иностраный язык): [Анкетирование учащихся с целью определения сферы их интересов в области филологии. Предметно-ориентированный курс «Иностраный язык». «Межпредметный (ориентированный) курс»] / И.Л.Бим, М.Л.Вайсбург, Н.П.Грачева // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 6. – С. 2-7.

Слободина Т.И. Предпрофильное обучение: [Курс „Основы переводческой деятельности”] // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 7. – С. 2-6.

Стельченко О. П'ять уроків з теми: „Застосування похідної в задачах з економічним змістом”: [Профільне навчання] // Математика в школі. – 2004. – № 1. – С. 38-43.

Тимофєєва Н. Профільне навчання з іноземної мови: результати, технології, знахідки // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 3. – С. 64-66.

Україна. МОН. Про затвердження Типового навчального плану спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: Наказ від 13.03.06 р., №182 // Директор школи. – 2006. – № 18, травень. – С. 27.

Химера Н.В. „Світова художня культура”: Елективний курс для суспільно-гуманітарних та художньо-естетичних профілів: 10 клас // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. – № 9. – С. 51-53.

Шевченко З. Вивчення літератури в профільних гуманітарних класах // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 5. – С. 19-21.

Шевченко З. Організація профільної освіти у 12-річній школі: [Створення профільних гуманітарних класів] // Українська мова і література в школі. – 2003. – № 8. – С. 21-24.

Шерстюк О.М., Флякіна А.В. Навчання китайського діалогічного мовлення у профільних класах філологічного спрямування // Іноземні мови. – 2006. – № 4. – С. 6-13.

Шукевич Ю. Профілізація освіти у фінансовому ліцеї [м. Київ] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 6. – С. 69-70.

Програми з суспільно-гуманітарного циклу

Авторська програма комп'ютерних ігор із зарубіжної літератури / С.Панова // Зарубіжна література. – 2005. – № 16, квітень. – С. 3-43.

Баранова Н.П. Програма факультативного курсу „Особистість та її взаємовідносини в суспільстві”: [„Психологія особистості”: 10 клас.; „Психологія міжособистісних відносин”: 11 клас] // Психолог. – 2003. – № 44, листопад. – С. 20-23.

Бійчук Г. Програма спецкурсу „Українська постмодерна література”: 10–11 (11–12 класи) // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 3. – С. 36-38.

Біологія: 10–11 класи: Програма для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання / О.Данилова, С.Данилов, О.Єресько та ін. // Біологія і хімія в школі. – 2004. – № 1. – (Вкладка).

Вишневецька Т.В. Релігієзнавство: [Програма спецкурсу для учнів 10–11 класів] // Географія. – 2006. – № 5, березень. – (Вкладка).

Всесвітня історія: 10–11 класи: Проект програми для класів гуманітарного напрямку навчання загальноосвітніх навчальних закладів // Історія України. – 2002. – № 12. – С. 7-13.

Глодик Р.М. Теорія літератури: [Програма спецкурсу для учнів 10–11 класів гуманітарного профілю] / Р.М.Глодик, Т.Б.Турукало // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 22/23, серпень. – С. 29-31.

Експериментальні авторські програми: Програма факультативного курсу „Пізнай себе”: [Для 8 класу] / С.Делідом // Директор школи. – 2004. – № 20, травень. – С. 28-32.

Єрмоленко С. Сучасна українська мова: синтаксис: Програма спецкурсу для 10–11-х класів // Українська мова та література. – 2006. – № 35/36, вересень. – С. 4-11.

Іванова І.В. Авторська програма факультативного курсу з психології для учнів 9–11 класів. „Основи самовдосконалення” // Виховна робота в школі. – 2005. – № 7, липень. – С. 27-36.

Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи: [Програми для класів фізико математичного, природничого, технологічного, спортивного профілів загальноосвітніх навчальних закладів] // Історія в школах України. – 2003. – № 5. – С. 2-7.

Клевчук А. Програма факультативного курсу українознавства для 10 класів вечірньої (змінної школи) // Рідна школа. – 1997. – № 3/4. – С. 24-25.

Кулікова Л.Б. Краса, здоров'я й досконалість по-давньогрецьки: [Програма курсу „Екологічна культура античності”: Профільне навчання] // Історія та правознавство. – 2004. – № 20. – С. 4-7.

Лозинський Е.П. Програма спецкурсу з основ правознавства „Основи кримінально-процесуального законодавства” // Історія та правознавство. – 2006. – № 19/21, липень. – С. 89-90.

Мамедова В.В. Культура української мови: Програма факультативного курсу у 10-х суспільно-гуманітарних класах // Все для вчителя. – 2002.– № 8, квітень. – С. 44.

Мамедова В.В. Практична стилістика: Програма факультативного курсу у 11-х суспільно-гуманітарних класах // Все для вчителя. – 2002.– № 8, квітень. – С. 42-43.

Мамедова В.В. Теорія літератури: Програма факультативного курсу у 10-х суспільно-гуманітарних класах // Все для вчителя. – 2002.– № 8, квітень. – С. 43-44.

Окушко Т. „Я як Я, Я та інші, Я та суспільство”: Комплексна освітня програма для творчого об'єднання старшокласників у позашкільному навчальному закладі „Університет юного психолога” / Т.Окушко, В.Мацулевич // Шкільний світ. – 2005. – № 44, листопад. – С. 11-22.

Оперчук О. Програма факультативного курсу „Українське ділове мовлення” для загальноосвітніх навчальних закладів: Для 10–11 класів // Дивослово. – 2003. – № 8. – С. 19-21.

Основи правознавства: [Програма для ліцеїв, гімназій, класів з поглибленим вивченням правознавства] / І.І.Котюк, О.І.Котюк // Історія України. – 2003. – № 12, березень. – (Вкладка).

Основи релігієзнавства: Програма факультативного курсу для 9–10 класів // Відродження. – 1994. – № 4. – С. 35-36.

Пометун О. Права людини: Програма курсу за вибором для профільних навчальних закладів / О.Пометун, Т.Ремех // Історія в школах України. – 2006. – № 4. – С. 11-14.

Програма для класів суспільно-гуманітарного профілю загальноосвітніх навчальних закладів: [Історія України в 10–11 класах] / Р.Даниленко, С. Євтушенко, Кульчицькій // Історія в школах України. – 2003. – № 4. – С. 3-10.

Програма із зарубіжної літератури для 6 класу 12-річної загальноосвітньої школи // Зарубіжна література в школах України. – 2006. – № 7/8. – С. 51-53.

Програма інтегрованого курсу „Людина і суспільство” для 10–11-х класів суспільно-гуманітарного профілю // Історія в школах України. – 2003. – № 5. – С. 8-15.

Програма інтегрованого курсу „Фізика. Астрономія: 9–11 класи”: Для загальноосвітніх навчальних закладів суспільно-гуманітарного, філологічного та художньо-естетичного профілів // Фізика в школах України. – 2004. – № 9. – (Вкладка).

Програма курсу „Основи психологічних знань”: [Для 10–11 класів із поглибленим вивченням окремих предметів] / В.Онацький // Директор школи. – 2002. – № 44, листопад. – С. 10-11.

Програма спецкурсу „Українська постмодерна література”: [10–11 (11–12) класи] // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 2. – С. 22-28.

Програми для класів філологічного, фізико-математичного, природничого, технологічного, спортивного профілів середніх навчальних закладів з українською мовою навчання: [Зарубіжна література для 8–11 класів] // Всесвітня література та культура. – 2003. – № 8. – С. 26-53.

Програми для профільних класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання: [Зарубіжна література: 10–11 класи: Проект] // Всесвітня література в навчальних закладах України. – 2003. – № 7/8. – С. 96-112.

Програми для середньої загальноосвітньої школи з поглибленим вивченням української літератури у 8–11 класах, для класів з гуманітарним профілем, гімназій, ліцеїв та коледжів / Г.Ф.Семенюк, В.І.Цимбалюк // Дивослово. – 2004. – № 1. – С. 51-80.

Програми для шкіл (класів) з поглибленим вивченням української мови, ліцеїв та гімназій гуманітарного профілю „Рідна мова”: 8–11 клас // Дивослово. – 2003. – № 9. – С. 67-80; Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 3. – С. 178-201.

Рудницька І. Курс психологічних знань: Програма для учнів 9-х класів // Шкільний психолог. – 2003. – № 7, лютий. – С. 21-24.

Семенюк Г.Ф. Програма для середньої загальноосвітньої школи з гуманітарним профілем: [Літературний процес в Україні] // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 4. – С. 99-106.

Скрипник Т.М. Навчальна програма із спецкурсу „” Література Англії та Америки: 10-й клас // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – № 7. – С. 6-8.

Современная русская литература. Литературный процесс 1960-1990-х годов: [Программа спецкурса. Планирование материала к урокам] / И.Щербакова, А.Хадынская, Н.Майракова, О.Ткаченко // Литература. – 2003. – № 33, сентябрь. – С. 9-15. – (Первое сентября).

Стельмах Л.П. Культура ділового мовлення: Календарний план факультативу: 11 клас // Все для вчителя. – 2002. – № 8, квітень. – С. 45-46.

Україна. МОН. Програма з української мови для професійних ліцеїв // Освіта України. – 2004. – 25 серпня. – С. 4-6.

Федоренко В.Л. Фразеологія української мови: [Програма спецкурсу для 11 класу філологічного профілю] // Вивчаємо українську мову та літературу: Науково-методичний журнал / ТОВ "Видавнича група " Основа ". – 2006. – № 22/23, серпень. – С. 21-28.

Філомончук А. Психологія спілкування: [Програма з курсу для 6-го класу] // Школа. – 2006. – № 10. – С. 81-84.

Філоненко В. Програма спеціалізованого курсу для 10–11 класів „Ділове мовлення” // Завуч. – 2002. – № 26, вересень. – (Вкладка).

Фролова Т.Я. О программе „Русский язык (курс по выбору)” для общеобразовательных учебных заведений с украинским языком обучения // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 10. – С. 56-58.

Хлівна О.М. „Психологія здоров'я” для психологів: Програма нового спецкурсу // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 10. – С. 12-16.

Художня культура: Програма для класів гуманітарного профілю загальноосвітніх навчальних закладів: [Для 10–11 класів] // Зарубіжна література. – 2001. – № 36, вересень. – С. 3-29.

Цимбалюк В. „У світі поезії”, „У світі прози та журналістики”, „Цікаве літературознавство”: Програми допрофільних спецкурсів для 8–9 класів // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2005. – № 7/8. – С. 83-87.

Шум якова Н. Програма факультативного курсу з історії другої світової війни: [Для 11 класу] // Директор школи. – 2002. – № 44, листопад. – С. 7-8.

Факультативи з суспільно-гуманітарного циклу

Бакіна Т.С. Програма факультативу „Зарубіжна література для дітей та юнацтва”: [Для учнів шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: англійської, французької, німецької: 8 клас] // Зарубіжна література. – 2004. – № 11. – С. 59-64.

Билык Е.Н. Факультативний курс «Введение в славянские языки» как средство обеспечения базы лингвистических знаний учащегося // Відродження. – 1995. – № 4. – С. 24-25.

Выборнова В.Ю. Учим конспектировать: [Методика факультативных занятий со старшеклассниками по предметам «Культура речи» и «Риторика»] // Русский язык в школе. – 1991. – № 2. – С. 29-34.

Ільїн С. Ділові ігри до факультативного курсу „Людина і ринок” // Географія та основи економіки в школі. – 1999. – № 1. – С. 31-32.

Луценко С. Авторська програма факультативного курсу „Знайомство з історією”: [Для 5 класу] // Історія України. – 2005. – № 33/34, вересень. – С. 25-27.

Любченко Л.В. Факультатив „Особистість в історії”: [Розробка систем уроків. Історія України в 7 класі] // Історія та правознавство. – С. 19-23.

Машіка В. Методика розв’язання задач з правознавства на міжгалузеві зв’язки на уроках та факультативах // Історія України. – 2002. – № 17, травень. – (Вкладка).

Никитин А.Ф. Програма факультативного курсу «Права человека // Преподавание истории в школе. – 1992. – № 3/4. – С. 28-31.

Пеняв С. Громадянська освіта: Проект програми факультативного курсу „Основи сучасної цивілізації”: Для 11 класу // Історія в школі. – 2001. – № 9. – С. 6-11.

Програма факультативного курсу „Права дитини”: [Для 3–4-х класів] // Директор школи. – 2004. – № 19, травень. – С. 29-32.

Програма факультативного курсу з історії другої світової війни: [Для 11-го класу. 34 години] // Директор школи. – 2002. – № 44, листопад. – С. 7-8.

Програми факультативного курсу „Українське ділове мовлення” для загальноосвітніх навчальних закладів / О.Оперчук // Дивослово. – 2003. – № 8. – С. 19-21.

Степанюк М. Авторська програма факультативу „У світі словників”: [Для учнів 9 класу] // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 5. – С. 36-39.

Україна. МОН. Про вивчення у навчальних закладах факультативних курсів з етики та релігієзнавства: Наказ від 26.07.05 р., № 437 // Директор школи. – 2005. – № 36, вересень. – С. 31-32; Завуч. – 2005. – № 27, вересень. – С. 5-6.

Юрчук О.О. Програма факультативного курсу „Історія німецькомовної літератури ХХ століття” // Зарубіжна література. – 2004. – № 12. – С. 37-39.

Яхно Л. Програма для факультативних занять з української мови „Як ми говоримо” // Українська мова та література в школі. – 1993. – № 8. – С. 56-57.

Спортивний цикл

Огністий А.В. Підготовка старшокласників і відбір до навчання на факультеті фізичного виховання: Автореферат. – Луцьк, 1999. – 18 с.

Волик Г. Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою: [При Харківському військовому університеті] // Директор школи. – 2004. – № 27/28, липень. – С. 115-122.

Іванова Л. Особливості профільного навчання з фізичної культури // Фізичне виховання в школі – 2004. – № 1. – С. 5-6.

Іванова Л. Предмет „Основи здоров’я і фізична культура” та шкільний футбол у системі освіти України // Фізичне виховання в школі – 2003. – № 3. – С. 15-16.

Концепція фізичного виховання в системі освіти України: Затверджена рішенням колегії МОН України від 23.04.97 р., № 7/6-18 // Інформаційний збірник МОН України. – 1997. – № 13.– С. 4-16.

Операйло С. Фізична культура і спорт – реалії та перспективи в умовах розбудови національної освіти // Фізичне виховання в школі. – 2002. – № 4. – С. 8-11.

Пасько С.Є. Організація науково-методичної роботи в гімназії „Здоров’я”: [м. Полтава] // Управління школою. – 2003. – № 36. – С. 14-17.

Сухонос В.В. Гімназія гармонії, духовності, здоров’я: [Пріоритети в системі роботи гімназії „Здоров’я”, м. Полтава] // Управління школою. – 2003. – № 36. – С. 2-13.

Програми із спортивного циклу

Андрусяк О. Загальна фізична підготовка: Програма для учнів ліцею зі спеціальності: „Фізичне виховання та спорт”: [9–11 класи] // Завуч. – 2003. – № 4, лютий. – (Вкладка).

Легка атлетика: Програма та методичні рекомендації для учнів ліцею: [Спеціальність: „Фізичне виховання”] / О.Шалар // Завуч. – 2004. – № 17/18. – С. 38-41.

Примерная программа по физической культуре для учащихся средней (полной) школы: [Профильный уровень] / А.П.Матвеев // Физическая культура в школе. – 2002. – № 7. – С. 31-34.

Примерная программа основного общего образования по физической культуре: Пояснительная записка к программе, действующей в РФ // Народное образование. – 2006. – № 3. – С. 259-264.

Художньо-естетичний цикл

Зубань В. Щоб гончарському роду не було переводу: [Про спеціалізовану художню школу-інтернат (колегіум) в смт. Опішня Полтавської області] // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 7, січень. – С. 16-17.

Концепція загальної мистецької освіти / Л.Масол // Мистецтво та освіта. – 2004. – № 1. – С. 2-5.

Любишко О. Кафедра природничих наук: досягнення і перспективи: [Школа-комплекс естетичного навчання і виховання № 9 м. Запоріжжя] // Рідна школа. – 2003. – № 11. – С. 36-37.

Марченко Л. „Дивосвіт” – зразок профільного навчання художньо-естетичного напрямку // Освіта України. – 2004. – № 13, лютий. – С. 5.

Модель асоціативне управління ліцеєм із загальною середньою і мистецькою освітою / А.Єрмола, Р.Савіних, Н.Лагутіна, Л.Ампілогова // Директор школи. – 2006. – № 41, листопад. – С. 1-32. – (Спецвипуск).

Мозковий В.Л. Розвиток творчого потенціалу учнів як пріоритетний напрямок профільного навчання: [З досвіду роботи експериментальної загальноосвітнього навчального закладу „Академія дитячої творчості” м. Миколаєва] // Управління школою. – 2004. – № 9. – С. 26-28.

Овдієнко Л. Образ нової школи України: Мала гуманітарна академія: [Школа-комплекс естетичного навчання і виховання № 9 м. Запоріжжя] // Рідна школа. – 2003. – № 11. – С. 7-10.

Снова виховання – творчий пошук: [Центр естетичного виховання в Березнівській гімназії – Мала академія народних мистецтв і ремесел] // Директор школи. – 2004. – № 2, січень. – С. 15-20.

Тараканова А. З кожним роком – ширші кроки: [Про Кіровоградський обласний державний середній загальноосвітній комплекс хореографічних мистецтв] // Мистецтво та освіта – 1998. – № 1. – С. 39-41.

Химера Н.В. „Світова художня культура”: Елективний курс для суспільно-гуманітарних та художньо-естетичних профілів: 10 клас // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. – № 9. – С. 51-53.

Чинок О. Від гармонії в освіті до гармонії в житті: З досвіду роботи гуманітарної Київської гімназії „Гармонія” // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2000. – № 1. – С. 63-72.

Програми з художньо-естетичного циклу

Ботина Т.Н. "Мы и искусство. Профессии в искусстве": [Комплекс программ элективных курсов художественно-эстетического профиля для 9-го класса] / Т.Н.Ботина, И.В.Кошмина, О.В.Пискун // Музыка в школе. – 2006. – № 5. – С. 37-42.

Вдовченко В. Основи Дизайну: Програма занять для учнів 10–11 класів / В.Вдовченко, В.Тименко, Є.Антонович // Завуч. – 2005. – № 30, жовтень. – (Вкладка).

Вдовченко В. Програма профільного навчання для загальноосвітніх навчальних закладів з трудового навчання у 10–11-х класах "Основи дизайну" / В.Вдовченко, В.Тименко, Є.Антонович // Освіта і управління. – 2005. – № 2. – С. 115-149.

Вдовченко В. Програма профільного навчання для загальноосвітніх навчальних закладів з трудового навчання у 10–11-х класах "Дизайн середовища: художня обробка деревини (маркетрі)" / В.Вдовченко, А.Коноваленко, В.Тименко // Освіта і управління. – 2004. – № 3/4. – С. 169-184.

Колесник О. Втілюючи програму естетичного виховання: [Гімназія мистецтв № 25 м. Запоріжжя] // Рідна школа. – 1997. – № 6. – С. 67-68.

Образотворче мистецтво і комп'ютерна графіка: Інтегрований курс: Програма курсу за вибором для 5–8-х класів з поглибленим вивченням дисциплін художньо-естетичного циклу для загальноосвітніх навчальних закладів // Інформатика. – 2005. – № 35, вересень. – С. 3-13.

Програма для філологічного, суспільно-гуманітарного, художньо-естетичного профілю навчання: Фізика: 10–11 класи // Фізика та астрономія в школі. – 2004. – № 5. – (Вкладка).

Програма інтегрованого курсу „Фізика. Астрономія: 9–11 класи”: Для загальноосвітніх навчальних закладів суспільно-гуманітарного, філологічного та художньо-естетичного профілів // Фізика в школах України. – 2004. – № 9. – (Вкладка).

Программа по истории искусства для учащихся 7–11 классов художественной школы: Пояснительная записка / Е.В.Бурденюк // Изобразительное искусство в школе. – 2003. – № 6. – С. 59-73.

Расіна Л. Основи театрального мистецтва: Програма факультативного курсу для 8–9 класів // Завуч. – 2004. – № 17/18, червень. – С. 32-34.

Шмалько Л. Курс світової художньої культури: Програма курсу за вибором для 8–11 класів / Л.Шмалько // Завуч. – 2004. – № 17/18, червень. – С. 17-18.

Факультативи з художньо-естетичного циклу

Кащей Г.Ф. Історія джазу і популярної музики: План-конспект заключного заняття факультативу // Шкільний світ. – 2001. – № 9, березень. – С. 6-7.

Егоров О.Г. Живопись и литература: [Факультативний курс] // Изобразительное искусство в школе. – 2006. – № 4. – С. 37-47.

Профілізація: принципи організації навчання в вузах та професійних закладах

Вдовиченко О.В. Прояв та корекція ризику у студентів, які навчаються за різними освітньо-професійними програмами: Автореферат дис... канд. психолог. наук. – Харків, 2003. – 17 с.

Парасюк І.А. Виховання любові до дітей як структурного компонента професійної готовності майбутнього вчителя: Автореферат дис... канд. психолог. наук. – К., 2000. – 18 с.

Професійна підготовка студентів педагогічних інститутів до виховної діяльності: Збірник наукових статей / За ред. І.Капської. – К.: ІЗМН, 1996. – 96 с.

Тодорцева Ю.В. Формування толерантності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Одеса, 2004. – 20 с.

Бороненко Т.А. Компьютерная математика в педагогическом вузе и школе // Информатика и образование. – 2001. – № 3. – С. 7-10.

Бугай Ю. Багатопрофільний навчально-науковий заклад нового типу: [Міжнародний науково-технічний університет] // Педагогічна газета. – 2002. – № 8/9, серпень. – С. 11.

Вернер А.А., Совертков П.И. Актуальные проблемы курса геометрии в педвузе // Математика в школе. – 1995. – № 25. – С. 52-54.

Гора О. Профільна та вища освіта: сьогодні і погляд у минуле // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 69-71.

Дробышева Л. Междисциплинарность в образовании современного специалиста // Новые знания. – 2006. – № 3. – С. 13-16.

Зубрицька О., Корсак К. Профосвіта – рух від ремісничої підготовки до вищого професіоналізму // Науковий світ. – 2004. – № 10. – С. 10-12.

Ларин С.В. Об изучении в педвузах школьной математики // Математика в школе. – 1990. – № 4. – С. 13.

Лузік Е. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 76-82.

Монахов В.М., Стефанова Н.Л. Направления развития системы методической подготовки будущего учителя математики // Математика в школе. – 1993. – № 3. – С. 34.

Пан С., Криволапова Н., Бобкова Л. Подготовка педагога профильной школы // Народное образование. – 2004. – № 1. – С. 3.

Сенько Ю.В. Определение педагогической подготовки в классическом университете // Вестник Московского университета. Серия 20: Педагогическое образование. – 2006. – № 2. – С. 7-10.

Соф'янц Е. Профільне навчання: підготовка кадрів: [Підвищення кваліфікації вчителів] / Е.Соф'янц, Л.Чернікова // Педагогічна газета. – 2005. – № 11. – С. 4.

Степко М. Вища технічна освіта і наука України як фактори суспільного розвитку та інтеграції України у світове співтовариство // Вища школа. – 2004. – № 5/6. – С. 40-53.

Стеченко Д. Інновація та якість підготовки фахівців у вищій школі. // Вища школа. – 2002. – № 1. – С. 42-49.

Фізико-математичний цикл професійної освіти та інформатика

Брескіна Л.В. Професійна підготовка майбутніх вчителів інформатики на основі сучасних мережевих інформаційних технологій: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – 16 с.

Карлаш О.В. Підготовка майбутніх вчителів математики до реалізації профільного навчання: Дипломна робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 69 с.

Красножон О.Б. Система математичної підготовки майбутніх учителів фізики в умовах використання інформаційно-комунікаційних технологій: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2005. – 19 с.

Недялкова К.В. Педагогічні умови інтелектуального розвитку майбутніх учителів математики у процесі фахової підготовки: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – 21 с.

Римик Р.В. Професійно-прикладна фізична підготовка учнів професійно-технічних училищ за профілем радіотехніка: Автореф. дис... на здобуття наукового. ступеня канд. наук. з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. – Львів, 2006. – 24 с.

Сидорчук Л.А. Підготовка вчителя фізики до викладання основ безпеки життєдіяльності в школі : Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 21 с.

Анисимова Н.И. Повышение профессиональной направленности обучения физике в педагогических вузах // Физическое образование в вузах. – 2004. – № 3. – С. 94-102.

Дем'яненко В.М. Лабораторний практикум як форма підготовки майбутнього вчителя інформатики до роботи в умовах профільного навчання / В.М.Дем'яненко, В.В.Лапінський // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 4. – С. 11-14.

Кіньколик Н.Ф. Психолого-педагогічні форми активізації студентів до навчання фізики в технічних університетах // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – К., 2003. – Вип. 35. – С. 281-293.

Коваль Л. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання навчальних технологій у процесі викладання математики // Початкова школа. – 2004. – № 11. – С. 50-55.

Купавцев А.В. Фундаментальное физическое образование как основа современной инженерной подготовки: [Физическое образование в техническом университете] // Физическое образование в вузах. – 2002. – № 4. – С. 5-23.

Лапчик М.П., Рагулина М.И., Хеннер Е.К. Эволюция парадигмы прикладного математического образования учителей информатики // Информатика и образование. – 2006. – № 12. – С. 14-19.

Магомедов Г.М. Роль новых интегративных спецкурсов и практикумов в профессиональной подготовке специалистов в области физико-математического образования / Г.М.Магомедов, А.К.Касимов // Физическое образование в вузах. – 2006. – Т. 12, № 3. – С. 117 – 124.

Миракова Т.Н. Программа спецкурса для физико-математических факультетов пединститутів / Т.Н. Миракова, Г.В.Дорофеев // Математика в школе. – 2005. – № 5. – С. 55-63.

Назаров А.И. Физическое образование в вузах в условиях информатизации: целевые установки / А.И.Назарова, С.Д.Ханин // Физическое образование в вузах. – 2005. – Т. 11, № 4. – С. 51-57.

Подоляк В. Вивчення фізики в педагогічних навчальних закладах I – II рівнів акредитації // Фізика та астрономія в школі. – 2000. – № 3. – С. 48-50.

Розман Г.А. Теоретическая физика в педагогическом институте // Физическое образование в вузах. – 2002. – № 1. – С. 109-111.

Турков Т. Психодидактика фізики як засіб підготовки майбутніх учителів до практичної діяльності в умовах оновленої школи // Фізика. – 2003. – № 1. – С. 10-13.

Ханин С., Хинич И. Методические подходы к изучению физических основ электроники в педагогическом вузе // Физическое образование в вузах. – 2004. – Т. 10, № 4. – С. 115-124.

Ханин С., Хинич И. Физические основы электродинамики в педагогическом вузе// Физическое образование в вузах. – 2004. – Т. 10, № 4. – С. 106-114.

Природничо-географічний цикл професійної освіти

Біда О.А. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до здійснення природознавчої освіти у початковій школі: Автореферат дис... доктора пед. наук. – К., 2003. – 36 с.

Білецька Г.А. Педагогічні умови інтеграції фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці екологів: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Вінниця, 2004. – 20 с.

Борейко В.Е. Природоохранный эстетика в ВУЗе: Учебное пособие: [Для преподавателей и студентов]. – К.: Экологический культурный центр, 2005. – Вып. 46. – 78 с. – (Охрана дикой природы).

Дедюхіна С.М. Біоетичні засади професійної підготовки майбутніх вчителів біології: Магістерська робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 155 с.

Стрижак С.В. Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у вищих педагогічних навчальних закладах: Автореферат дис... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2005. – 22 с.

Аршанский Е.Я. Подготовка будущего учителя химии к работе в классах педагогического профиля // Химия: методика преподавания. – 2005. – № 2. – С. 24-32.

Ахрименко З.М. Комплексный подход в подготовке студентов к организации экологического просвещения в средней школе // Химия: методика преподавания. – 2005. – № 2. – С. 33-36.

Біда О. Модель підготовки студентів до викладання природознавчих дисциплін у початковій школі // Рідна школа. – 2002. – № 11. – С. 47-49.

Біда О. Навчально-методичний комплект посібників для підготовки вчителя до викладання природознавства та його апробація // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 71-74.

Блинников В.И. Подготовка учителя биологии в контексте стратегии устойчивого развития // Педагогика. – 2003. – № 9. – С. 58-65.

Гладюк Г. Актуальні проблеми методичної підготовки вчителя біології і хімії // Біологія і хімія в школі. – 1997. – № 4. – С. 30-32.

Гнилуша Н. Практична спрямованість еколого-краєзнавчої підготовки майбутніх учителів // Рідна школа. – 2000. – № 9. – С. 46-47.

Горева И.В. Подготовка будущих учителей к проведению химического эксперимента // Химия в школе. – 2003. – № 7. – С. 61-64.

Злотников Э.Г. Проблемы предметной подготовки учителя химии в педагогическом ВУЗе // Химия: методика преподавания. – 2005. – № 3. – С. 14-18.

Корсак К. Теоретико-методологічні проблеми забезпечення якості природничої та інженерної освіти / К.Корсак, Г.Козлакова // Вища освіта України. – 2005. – № 4. – С. 28-34.

Кочерга І. Місце польових практик у фаховій підготовці учителів біології та географії // Рідна школа. – 2000. – № 8. – С. 67-68.

Мионов А.В. Курс екології для студентів педагогічних інститутів // Начальная школа. – 2001. – № 6. – С. 80-85.

Нелін Є. Формування науково-технічного світогляду фахівця: дисципліна „Концепції природознавства, техніки та технології” // Вища освіта України. – 2004. – № 3. – С. 87-89.

Олійник Я.Б., Тищенко П.Г. Болонський процес і географічна освіта в Україні // Український географічний журнал. – 2006. – № 1. – С. 51-53.

Панфілова Л.В. Формирование системы экологических знаний при изучении химии в педагогическом университете // Химия: методика преподавания. – 2004. – № 5. – С. 13-23.

Тищенко П., Яценко Б., Любіцева О. Концепція університетської освіти в системі підготовки кадрів для туризму // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 1999. – № 48, грудень. – С. 3.

Тімець О. Нові підходи до краєзнавчо-туристської підготовки майбутніх учителів // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 1999. – № 41. – С. 6-7.

Тімець О. Підготовка майбутніх учителів з краєзнавчо-туристичної роботи // Рідна школа. – 1999. – № 10. – С. 62-64.

Уварова Г. Як підготувати сучасного вчителя географії // Географія в школі. – 2001. – № 5. – С. 2-3.

Фокина Л.А. Новое в курсе картографии при подготовке учителей географии // География в школе. – 1997. – № 7. – С. 77-81.

Чернобельская Г.М., Боровских Т.А. Пропедевтика методической подготовки будущих учителей химии // Химия в школе. – 1997. – № 3. – С. 55-58.

Технологічний цикл професійної освіти

Розумна Г.І. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання до естетичного виховання учнів основної школи: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 21 с.

Свіржевський М.П. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до економічного виховання учнів загальноосвітніх шкіл: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – 20 с.

Шуляр В.І. Підготовка майбутнього вчителя літератури до конструкторсько-технологічної професійної діяльності: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2004. – 20 с.

Яворская Г.Х. Формирование у студентов педагогического ВУЗа готовности к трудовому воспитанию дошкольников: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Харьков, 1990. – 22 с.

Бабій П., Баловсяк Н. Комп'ютерна підготовка майбутніх економістів // Інформатика. – 2001. – № 12, березень. – С. 3.

Безруков А.А., Безрукава Н.П. Формирование информационной культуры студентов естественнонаучных факультетов педагогического вуза // Информатика и образование. – 2004. – № 2. – С. 86-95.

Бугай Ю. Багатопрофільний навчально-науковий заклад нового типу: [Міжнародний науково-технічний університет] // Педагогічна газета. – 2002. – № 8/9, серпень. – С. 11.

Вороник Ю.А. Компьютеризированные технологии в процессе предметной подготовки учителя // Педагогика. – 2003. – № 8. – С. 53-59.

Гамула І. Особливості реформування системи вищої військової освіти відповідно до вимог Болонського процесу // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 60-64.

Десятниченко Н. Система підготовки вчителя для роботи в профільних класах // Директор школи. – 2003. – № 5, лютий. – С. 24-26.

Жигір В.І. Моделювання змісту професійної підготовки вчителя праці // Педагогіка і психологія – 2000. – № 3. – С. 78-84.

Корсак К. Стан і тенденції розвитку інженерно-технологічної освіти у Європейських країнах / К.Корсак, Г.Козлакова // Вища школа. – 2005. – № 5. – С. 79-88.

Корсак К. Теоретико-методологічні проблеми забезпечення якості природничої та інженерної освіти / К.Корсак, Г.Козлакова // Вища освіта України. – 2005. – № 4. – С. 28-34.

Кушнарєнко Н. Системна організація змісту та викладання дисциплін документознавчого циклу // Вища школа. – 2001. – № 4/5. – С. 41-48.

Мілова І.Б. Использование задач в процессе профессиональной информационно-технологической подготовки студентов // Информатика и образование. – 2006. – № 2. – С. 82-88.

Програма проведення педагогічного експерименту щодо навчання майбутніх вчителів та вчителів інформаційно-комунікаційним технологіям / Я.Я.Болубаш // Освіта. – 2005. – № 53. – С. 2.

Роберт І.В. Концепция комплексной, многоуровневой и многопрофильной подготовки кадров информатизации образования / И.В.Роберт, О.А.Козлов // Информатика и образование. – 2005. – № 11. – С. 3-11; № 12. – С. 4-13.

Слободянюк А. Педагогіка вищої технічної школи // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 81-83.

Якименко Ю. Вдосконалення системи контролю якості вищої технічної освіти і Болонський процес // Вища школа. – 2004. – № 5/6. – С. 80-85.

Суспільно-гуманітарний цикл професійної освіти

Баркасі В.В. Формування професійної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Одеса, 2004. – 20 с.

Герасимова І.Г. Гуманізація професійної підготовки майбутніх менеджерів виробничої сфери: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 19 с.

Жижко Т.А. Педагогічні умови інтенсифікації професійної підготовки студентів в економіко-правовому коледжі: (На матеріалі спеціальних дисциплін): Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2004. – 18 с.

Завидівська Н.Н. Професійно-прикладні основи формування здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів економічного профілю: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 20 с.

Обозний В.В. Краєзнавча освіта в системі професійної підготовки вчителя: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 40 с.

Пасинок В.Г. Теоретичні основи формування професійних мовленнєвих умінь у майбутніх учителів нефілологічних спеціальностей: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 40 с.

Уварова А.М. Формування майстерності педагогічної розповіді у професійній підготовці майбутнього вчителя: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Харків, 2006. – 20 с.

Андрейцев В. Сучасна правнича наука та освіта: на шляху до Болонського процесу // Вища школа. – 2005. – № 3. – С. 36-54.

Андрущенко В. Цінності вищої педагогічної освіти в контексті соціокультурного поступу / В.Андрущенко, Л.Вовк // Пам'ять століть. – 2006. – № 3/4. – С. 9-24.

Анисимов В.В., Грохольская О.Г. Підготовка майбутніх учителів по предметам педагогического циклу // Педагогика. – 2000. – № 9. – С. 54-60.

Асоянц П., Беших В. Формування у студентів умінь англомовного професійного писемного спілкування з використанням інформаційних технологій // Іноземні мови. – 2004. – № 3. – С. 40-43.

Атаманчук П.С. Управління процесом фахового становлення вчителя фізики засобами контролю / П.С.Атаманчук, В.В.Мендарецький // Педагогика і психологія. – 2005. – № 4. – С. 74-87.

Бабченко О. Викладання художньої педагогіки у педагогічному вузі // Мистецтво та освіта – 2002. – № 3. – С. 54-56.

Бех В. Теоретико-методологічні засади гуманітарної підготовки педагогічних кадрів у вимірі Європейського вибору України // Освіта. – 2004. – 25 лютого, 3 березня. – С. 5-6.

Бігич О. Формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови // Рідна школа. – 2002. – № 4. – С. 60-62.

Бігич О. Формування у студентів методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи // Рідна школа. – 2002. – № 2. – С. 27-32.

Бігич О.Б. Удосконалення професійних умінь майбутніх учителів англійської мови в курсі професійно-вибіркової дисципліни „Методика навчання англійської мови в початковій школі” // Іноземні мови. – 1998. – № 4. – С. 52-55.

Болотіна Н. Розвиток юридичної освіти в Україні: яким має бути викладання соціально-правових дисциплін сьогодення // Вища школа. – 2001. – № 2/3. – С. 59-67.

Бондар М.С. До питання про підготовку практичного психолога // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 7. – С. 71-75.

Бондаренко О.Ф. Психологічні особливості студентської молоді та проблеми професійної підготовки психологів практиків // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 4. – С. 8-11.

Бондаренко О.Ф., Бігич О.Б. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя іноземної мови для початкової школи // Іноземні мови. – 2002. – № 4. – С. 48-52.

Бондарчук Л.І., Федорчук Е.І. Методи активного навчання в курсі „Основи педагогічної майстерності” // Вища і середня педагогічна освіта: Науково-методичний збірник. – К.: Вища школа, 1993. – Вип. 16. – С. 51-56.

Бородіна О.В. Комуникативно-орієнтоване навчання іноземної мови у немовному вузі // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 28-30.

Василик О., Шелудько В. Навчальний курс „фінансовий ринок”. Його роль у підготовці фахівців з економіки // Вища школа. – 2001. – № 4/5. – С. 32-40.

Васюк З. Професійні дискусії як форма педагогічного навчання позашкільних працівників освіти // Шкільний світ. – 2004. – № 18, травень. – С. 5-7.

Вивчення іноземних мов у вузах немовних спеціальностей України: [Авторська концепція професора М.Горкун] // Освіта. – 1994. – 7 лютого. – С. 1-3.

Вієвська М., Красовська Л. Імітаційно-ігровий підхід у викладанні психолого-педагогічних дисциплін студентам економічних спеціальностей // Вища школа. – 2001. – № 2/3. – С. 47-58.

Гавриленко О.Ф., Халмурадов Б.Д., Олешко Л.Д., Кремечек Г.А. Особливості впровадження положень Болонської декларації у вищих навчальних закладах гуманітарного профілю // Безпека життєдіяльності. – 2005. – № 5. – С. 8-12.

Головчук В., Пашенко Т. Викладання предметів гуманітарного циклу в непрофільних ВНЗ у контексті гуманізації вищої освіти / В.Головчук, Т.Пашенко, О.Чернецька // Вища школа. – 2005. – № 2. – С. 63-69.

Горлова Н.А. Подготовка преподавателя иностранного языка для дошкольных образовательных учреждений // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 6. – С. 70-77.

Даринский А.В. Взаимосвязь курсов педагогики и предметных методик в педвузе // Педагогика. – 2001. – № 8. – С. 17-20.

Дорогих Р. Моделювання педагогічних ситуацій у процесі формування професійних якостей майбутніх учителів // Рідна школа. – 2006. – № 6. – С. 7-9.

Драб Н.Л. Комплекс вправ для навчання іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення студентів-економістів // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 22-26.

Зеня Л.Я. Урахування особистісних характеристик студентів у процесі їх профільної підготовки у мовному вищому навчальному закладі // Іноземні мови. – 2004. – № 4. – С. 29-33.

Євтух М.Б., Тхоржевська Т.Д. Українська етнопедагогіка в навчально-виховному процесі як проблема вищої педагогічної освіти України // Вища і середня педагогічна освіта: Науково-методичний збірник. – К.: Вища школа, 1993. – Вип. 16. – С. 45-50.

Єлісовенко Ю. Розвиток діапазону голосу: з досвіду театральної педагогіки. – 2000. – № 2. – С. 52-55.

Эбзев М.М. Психологическая подготовка студентов педвуза // Педагогика. – 2001. – № 1. – С. 50-54.

Эклер К., Золе К. Образ учебного предмета « Социология» как непрофилирующей дисциплины по другим специальностям // СОЦИС. – 1997. – № 9. – С. 123-133.

Иванова Л.П. Чему и как учить будущего учителя-русиста?: [Лингвистический цикл] // Русский язык и литература в учебных заведениях. – 2003. – № 1. – С. 1-4.

Іранська О. Новий курс для підготовки практичних психологів // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 88-91.

Калініна Л.В., Самойлюкевич В. Методичний театр як засіб удосконалення професійно-методичної підготовки студентів педагогічного університету // Іноземні мови – 2001. – № 2. – С. 35-39.

Клемантович И. Культурологическая подготовка социального педагога // Воспитание школьников. – 2002. – № 4. – С. 50-52.

Клепко С. Конструктиви: [Нарис бізнесової освіти для вчителів] // Управління освітою. – 2002. – № 5, березень. – С. 12-13.

Климов Е.А. Какую психологию и как преподавать будущим педагогам // Вопросы психологи. – 1998. – № 2. – С. 57-61.

Климова К. Готуймо майбутніх учителів до роботи в умовах діалектного оточення // Початкова школа. – 2000. – № 1. – С. 52-53.

Климова К.Я. Психологічні особливості формування культури мовлення майбутнього учителя початкових класів // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 3. – С. 179-184.

Клочек Г. Вища літературна освіта в контексті Болонського процесу // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіах. – 2005. – № 9/10. – С. 100-127.

Кобзар Б.С. Система і методика викладання педагогічних дисциплін у вузі // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 2. – С. 85-94.

Кобозева І.С. Тенденции развития региональных систем общего и профессионального образования: готовим учителей // Музыка в школе. – 2003. – № 3. – С. 51-54.

Козаков В. Психолого-педагогічна підготовка в непедагогічних університетах. – 2002. – № 3. – С. 37-41.

Козакова Г., Копил Г. Сучасні аспекти Європейської політики вивчення іноземних мов в університетах // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 83-87.

Колот А. Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю // Дайджест педагогічних ідей та технологій. – 2005. – № 1/2. – С. 5-7.

Колот А. Фундаменталізація та індивідуалізація економічної освіти як провідні тенденції її розвитку // Вища школа. – 2006. – № 1. – С. 59-71.

Копилова В.В., Воронина Г.И. Организация обучения иностранным языкам и профессиональной подготовки педагогических кадров в условиях модернизации содержания образования // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 1. – С. 4-12.

Крючков Г. Навчальний план підготовки бакалавра/магістра з іноземної філології і світлі Болонського процесу // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2005. – № 1. – С. 6-15.

Литвиненко Л. Про підготовку викладачів зарубіжної літератури // Зарубіжна література. – 2002. – № 17, травень. – С. 3-4.

Лой А. Професійна філософська освіта: досвід трансформації та перспективи // Філософська думка. – 2003. – № 1. – С. 86-101.

Лучкина Л.В. Мовна й мовленнєва підготовка майбутніх учителів технічних дисциплін у світлі теорії мовленнєвої діяльності // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 4. – С. 112-117.

Любар О. Опанування майбутніми вчителями української педагогічної культури // Рідна школа. – 2000. – № 9. – С. 9-10; Вища школа. – 2002. – № 4/5. – С. 46-50.

Мазоха Д. Феномен європейської інтеграції педагогічної освіти // Вища освіта України. – 2005. – № 2. – С. 82-87.

Максименко С.Д., Пелех О.М. Фахівця потрібно моделювати: [Наукові основи готовності випускника педвузу до педагогічної діяльності] // Рідна школа. – 1994. – № 3/4. – С. 68-72.

Мамалига А.І., Єлісовенко Ю.П. Ділова гра у педагогічно-мовленнєвій підготовці магістрів журналістики // Наукові записки інституту журналістики. – 2002. – Т. 8. – С. 35-43.

Мамонтова Е., Кудінова Н. Специфіка викладання курсу політології у вищій технічній школі // Вища школа. – 2004. – № 2/3. – С. 56-63.

Морська Л.І. Підготовка вчителя іноземних мов до використання сучасних технологій у професійній діяльності // Іноземні мови. – 2005. – № 4. – С. 19-21.

Москалева И.С., Голубева С.К. Использование компьютерных технологий для профессиональной подготовки учителей иностранного языка // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 1. – С. 83-87.

Навчальна програма „Вища освіта України і Болонський процес” // Інформаційний вісник. – 2005. – № 17. – С. 67-74.

Ніколаєва С. Використання методу проектів для формування професійно-педагогічної компетенції у студентів вищих мовних навчальних закладів // Іноземні мови. – 2006. – № 1, січень-березень. – С. 30-37.

Оникович Г. Болонський процес і національні пріоритети в гуманітарній освіті // Освіта. – 2004. – № 53, грудень. – С. 4.

Оніщенко І. Болонський процес в дії: [Гуманітарна освіта в контексті Болонського процесу] // Освіта. – 2004, 14–21 липня. – С. 2.

Онкович Г. Осучаснення змісту гуманітарної освіти – нагальна вимога сьогодення // Вища освіта України. – 2005. – № 4. – С. 19-27.

Орлов А.А. Проектирование содержания педагогических дисциплин в ВУЗе // Педагогика. – 2001. – № 10. – С. 48-56.

Основні положення Концептуальних засад гуманітарної освіти в Україні: [Вища школа] // Освіта. – 2001. – 25 липня. – С. 12.

Падалка Г. Культурологічна освіта майбутніх вчителів // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 4. – С. 63.

Перлова В.В. Професійно-орієнтоване заняття з практичної фонетики англійської мови у педагогічному ВНЗ // Іноземні мови. – 2004. – № 2. – С. 23-27.

Петрова Л.И. Опыт преподавания английского языка на языковых факультетах педагогических вузов в контексте диалога культур // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 2. – С. 78-82.

Пінська О.В. Система вправ з навчання професійно-спрямованого писемного мовлення вчителів іноземної мови // Іноземні мови. – 2000. – № 2. – С. 31-36.

Попов Р.Н., Пузанкова Е.Н. Из опыта работы по профессиональной подготовке учителя-словесника // Русский язык в школе. – 1995. – № 2. – С. 109-113.

Роман С.В. Раннє навчання іноземної мови як предмет методичної підготовки студентів і фахового вдосконалення вчителів-предметників // Іноземні мови. – 1995. – № 1. – С. 44-47.

Семенов О. Інтерактивний потенціал спецкурсів у професійній підготовці майбутніх учителів-словесників // Рідна школа. – 2005. – № 11. – С. 29-33.

Семенов О. Проблеми лінгвістичної підготовки вчителів-словесників у педагогічному університеті // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 4. – С. 45-49.

Сергеева Н., Зражевська В. Оволодіння раціональними прийомами професійно-орієнтованого читання на початковому етапі вивчення іноземних мов в немовному ВУЗі // Спортивний вісник Придунав'я. – 2003. – № 3/4. – С. 37-38.

Симоненко Т. Мова і література у школах нового типу та ВНЗ: [Базова система вправ у роботі над розвитком комунікативних умінь студентів-філологів] // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 5. – С. 40-43.

Симоненко Т. Система основних методів та прийомів у процесі формування професійної комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів // Рідна школа. – 2005. – № 7. – С. 29-31.

Скнар О. Сучасні проблеми психолого-педагогічної підготовки фахівців соціально-культурної сфери // Вища школа. – 2001. – № 1. – С. 62-77.

Скуратівська Г.С. Керівництво навчальною діяльністю студентів у процесі оволодіння ними офіційно-діловим стилем писемного професійного спілкування іноземною мовою // Іноземні мови. – 2001. – № 2. – С. 30-35.

Смоленский Н.И. Проблемы преподавания историографии в ВУЗе // Новая и новейшая история. – 2002. – № 1. – С. 194-201.

Сумарокова Л. Перспектива викладання логіки на філософському факультеті // Філософська думка. – 2001. – № 6. – С. 123-127.

Сущенко В. Проблемні питання реформування правничої освіти в Україні в контексті Болонського процесу // Вища школа. – 2005. – № 5. – С. 21-25.

Тарасенко О. Історична освіта в Київському університеті: [До 165-річчя від дня заснування] // Історія України. – 1999. – № 39. – С. 5-6.

Теодорович А.Ю. Деякі проблеми підвищення ефективності вивчення іноземної мови студентами нелінгвістичних спеціальностей та шляхи їх вирішення в Академії ДПС України // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – К., 2003. – Вип. 35. – С. 251-258.

Тимошкова Ж.С. Уровневая подготовка специалистов – андрагогов: [Становление андрагогики] // Новые знания. – 2003. – № 1. – С. 16-19.

Тоцька Н. Методика роботи над професійним мовленням студентів технічного вузу // Дивослово. – 2000. – № 6. – С. 24-27.

Турчинова Г.В. Навчання монологічного та діалогічного мовлення студентів педагогічних професійно-лінгвістичних спеціальностей // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 43-47.

Труханова Т.І. Формування навчальної компетенції студентів немовних вищих закладів освіти // Іноземні мови. – 2002. – № 3. – С. 21-24.

Устименко О.М. Система вправ для навчання створення фахової документації англійською мовою студентів факультетів зовнішньоторговельної діяльності // Іноземні мови. – 2002. – № 3. – С. 25-30.

Федорченко В. Особливості професійної туристської освіти // Нові освітні технології: Науково-методичний збірник. – К., 2002. – С. 281-290.

Хитровська В. Диференціація навчання у процесі підготовки майбутніх юристів // Рідна школа. – 2001. – № 10. – С. 32-34.

Хоружа Л. Курс „Педагогічна деонтологія” у системі професійної підготовки сучасного вчителя // Освіта і управління. 2003. – Т. 6, № 3. – С. 133-136.

Черній С.М. Опозиція „гуманітарного” і „технологічного” у сучасній вищій освіті // Проблеми освіти: Науково-методичний збірник. – К., 2003. – Вип. 34. – С. 241-246.

Шевнюк О. Культурологічна освіта майбутнього вчителя // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 3. – С. 2-6.

Шевнюк О.Л. Структура і функції культурологічної освіти майбутнього вчителя // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 1. – С. 80-89.

Шуканова А.А. Підготовка вчителя економіки // Економіка в школах України. – 2005. – № 11, листопад. – С. 45-47.

Шульжук К.Ф. Профорієнтація студентів-філологів при вивченні синтаксису // Українське мовознавство: Вип. 8. – К., 1980. – С. 128-133.

Ярошенко О. Методична підготовка майбутніх учителів: реальний стан і шляхи до вдосконалення // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 69-73.

Програми для суспільно-гуманітарного циклу професійної освіти

Коваленко О.Г. Емоційні аспекти педагогічного спілкування: Програма спецкурсу для підготовки студентів педагогічних спеціальностей // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 10. – С. 25-35; № 11. – С. 38-41.

Кравченко Е.И. Программа семинарских занятий по курсу "История западной классической социологии XX века" // Вестник Московского университета. Сер. 18: Социология и политология. – 2006. – № 2. – С. 185-198.

Лінгвістичний аналіз художнього тексту: [Програма для філологічних факультетів вищих навчальних закладів України] / М.Крупа // Дивослово. – 2006. – № 11. – С. 36-39.

Миракова Т.Н. Программа спецкурса для физико-математических факультетов пединститутів / Т.Н.Миракова, Г.В.Дорофеев // Математика в школе. – 2005. – № 5. – С. 55-63.

Навчальна програма дисципліни „Основи психології та педагогіки” // Соціальна робота: Збірник навчальних програм. – К., 2002. – Книга 5. – С. 237-248.

Ніколаєва С. Соловей М. Про програму курсу з англійської мови для мовних вищих закладів освіти // Іноземні мови. – 2001. – № 6. – С. 63-72.

Програма для професійно-технічних навчальних закладів України: [Зарубіжна література] / З.Г.Снісар, Ю.І.Ковбасенко, Б.Б.Буніч-Ремізов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2002. – № 3. – С. 52-60.

Програма для філологічних факультетів вищих навчальних закладів України // Дивослово. – 2002. – № 9. – С. 50-57.

Програма з курсу „Українська література” для іноземних студентів підготовчого факультету / С.І.Дяченко, Н.М.Гаєвська, Л.С.Дем’янівська // Дивослово. – 2003. – № 7. – С. 24-27.

Програма з методики української мови для вищих педагогічних навчальних закладів / Т.Донченко, В.Мельниченко // Українська мова та література в школі. – 2002. – № 6. – С. 53-54.

Програма курсу „Психологія впливу” // Гуменюк О. Психологія впливу. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – С. 267-271.

Україна .МОН. Українська мова: Програма для вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, що здійснюють підготовку на основі базової загальної середньої освіти: Проект // Інформаційний вісник. – 2000. – № 2. – С. 8-16.

Українська література: Програма для професійно-технічних навчальних закладів України // Дивослово. – 2002. – № 10. – (Вкладка).

Хакетт С. Стандарты социальной работы и программы подготовки специалистов социальной сферы: видение проблемы // Практическая психология та социальная работа. – 2001. – № 4. – С. 9-12.

Спортивний цикл професійної освіти

Демінська Л.О. Міжпредметні зв'язки у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Луганськ, 2004. – 20 с.

Коломійцев О.Е. Оптимізація професійно-прикладної фізичної підготовки студентів середніх гуманітарних навчальних закладів: Автореферат дис... на здобуття наукового ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. – Харків, 2006. – 18 с.

Приймак М.М. Маркетингова діяльність вищих навчальних закладів фізкультурного профілю у системі кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту України: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – 17 с.

Римик Р.В. Професійно-прикладна фізична підготовка учнів професійно-технічних училищ за профілем радіотехніка: Автореферат дис... на здобуття наукового ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. – Львів, 2006. – 24 с.

Андрющенко Л.Б. Спортивно ориентированная технология обучения студентов по предмету «Физическая культура» // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 2. – С. 47-54.

Вижиченко В.Л., Чунаев А.А. Гуманизация профессионального образования в физической культуре // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 12. – С. 15-20.

Григоренко В., Пристанський В., Олійник О. Науково-теоретичні аспекти підвищення ефективності професійної підготовки студентів у циклі дисципліни „Спортивні ігри та методика викладання” // Актуальні проблеми розвитку спортивних рухливих ігор: сучасний стан та перспективи: Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2002. – С. 57-62.

Дубровський А.В. Формирование физической готовности выпускников ВУЗа к профессиональной деятельности // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 7. – С. 49-50.

Евсев Ю.И. Валеологическая и профессионально ориентированная направленность физического воспитания студентов: На примере подготовки специалистов, контактирующих с риск-геофакторами // Валеология. – 2005. – № 1. – С. 73-78.

Железняк Ю.Д. Подготовка специалистов по физической культуре и спорту в системе педагогического образования // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 5. – С. 47-53.

Карпушин Б.А. Педагогика и профессиональная подготовка студентов вузов физической культуры // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 10. – С. 11-15.

Кравчук Т.М. Становлення професійно-педагогічної підготовки вчительських кадрів з фізичної культури на Харківщині // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 3. – С. 6-9.

Магин В.А. Модель системы профессиональной подготовки специалистов по физической культуре и спорту на основе инновационных технологий // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 4. – С. 13-17.

Махов В., Тимошенко О. Студенти набуватимуть фаху вчителя фізичного виховання // Фізичне виховання в школі. – 2001. – № 2. – С. 54-55.

Николаева Н. Применение психофизических методов в процессе подготовки специалистов по физической культуре / Н.Николаева, М.Полевщиков, В.Роженцев // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 12. – С. 13-15.

Никулина Е.В. Интегрированное обучение в профессиональной подготовке студентов факультета физической культуры // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 4. – С. 42-43.

Огієнко М.М., Олійник В.М., Світенко В.Т. До поліпшення професійної підготовки вчителя фізичної культури : [Навчальний предмет „Теорія і методика фізичного виховання”] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2002. – Вип. 16. – С. 55-58.

Петров П.К. Современные информационные технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту: [Возможности, проблемы, перспективы] // Теория и практика физической культуры. – 1999. – № 10. – С. 6-10.

Приходько В., Шуба В. Про методологічну опозицію концепцій використання моделі або ідеалу спеціаліста до формування фахівців фізичної культури і спорту // Спортивний вісник Придунав'я. – 2003. – № 3/4. – С. 27-30.

Рыбачук Н.А. Модель подготовки современного учителя в процессе физического воспитания в педагогическом ВУЗе нефизкультурного профиля // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 12. – С. 5-9.

Сергієнко Л. Інноваційний зміст системи підготовки спеціалістів фізичного виховання і сорту // Спортивний вісник Придунав'я. – 2003. – № 3/4. – С. 23-26.

Солодков А.С., Сологуб Е.Б. Физиология: новые направления преподавания в вузах физической культуры // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 3. – С. 58-59.

Фазлеев Н. Компетентно ориентированный поход к профессиональной подготовке педагога по физической культуре и спорту // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 12. – С. 9-12.

Холодов Ж. Методика комплексно-конструктивной технологии обучения в системе физкультурно-педагогического образования / Ж.Холодов, Д.Платонов // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 12. – С. 39-40.

Чорнобай І. Про підготовку вчителів початкових класів з питань фізичної культури, валеології та охорони життя і здоров'я // Фізичне виховання в школі. – 1999. – № 2. – С. 41-43.

Щербашин Я. Олімпійська освіта як складова освітнього процесу у вищих навчальних закладах України // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2004. – № 6. – С. 24-26.

Художньо-естетичний цикл професійної освіти

Розумна Г.І. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання до естетичного виховання учнів основної школи: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2002. – 21 с.

Шаргородська С.Б. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя і взаємодії науки і мистецтва: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Харків, 1995. – 24 с.

Шевнюк О.Л. Теорія і практика культурологічної освіти майбутніх учителів у вищій школі: Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 2004. – 44 с.

Банникова Е.И. Музыкально-педагогическая подготовка учителя начальных классов // Начальная школа. – 2003. – № 8. – С. 102-105.

Безнос В.В., Безнос Л.В. Методологічні особливості викладання базових хореографічних дисциплін на факультеті фізичного виховання // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2002. – Вип. 16. – С. 5-7.

Бузова О. Педагогічна інтерпретація художньої культури в змісті музичної підготовки майбутніх учителів музики // Рідна школа. – 2003. – № 12. – С. 61-64.

Дем'янчук О.Н. Формування у майбутнього вчителя музики педагогічної спрямованості // Початкова школа. – 1994. – № 1. – С. 48-50.

Дубина Л. Викладання мистецьких дисциплін з елементами театральної педагогіки // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 4. – С. 25-38.

Заворотний О. Особливості фахової підготовки педагогів-режисерів та акторів // Вища освіта. – 2002. – № 3. – С. 96-99.

Кобозева И.С. Тенденции развития региональных систем общего и профессионального образования: готовим учителей // Музыка в школе. – 2003. – № 3. – С. 51-54.

Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 2. – С. 7-11.

Кубанцеві Е.И. Концертмейстерская подготовка студентов в системе музыкально-педагогического образования // Музыка в школе. – 2002. – № 1. – С. 42-43.

Лазаревська О.М. Психологічні проблеми студента (на прикладі підготовки майбутнього вчителя музики) // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 1. – С. 3-6.

Макаренко Л. Розвиток творчих здібностей майбутніх педагогів хореографів: [Робота зі студентами] // Мистецтво та освіта. – 2005 – № 4. – С. 14-49.

Назарова Л. Тьюторское сопровождение профессионализации педагогов-музыкантов // Народное образование. – 2006 – № 2. – С. 148-149.

Павленко О. Особливості підготовки вчителів початкових класів з музики // Мистецтво та освіта. – 2002. – № 1. – С. 53-55.

Проців Л. „Історія української музичної педагогіки” як навчальна дисципліна в педагогічному вищому навчальному закладі // Мистецтво та освіта. – 2003. – № 2. – С. 14-19.

Рейзенкінд Т. Комп'ютерне навчання в професійній підготовці вчителя музики // Рідна школа. – 2003. – № 2. – С. 56-59.

Рожок В. Мистецька освіта і Болонський процес // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 143. – С. 12.

Щериця Т. Духовність і музична культура майбутніх учителів музики // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 4. – С. 6-8.

Яворик Ю. Засвоєння професійноорієнтованих основ дизайн-проекування з використанням комп'ютерної графіки: [З досвіду підготовки художників-дизайнерів] // Вища освіта України. – 2005. – № 4. – С. 103-106.

Програми з художньо-естетичного циклу професійної освіти

Лобанчук О. Програма спецкурсу „Святині рідної землі”: Для студентів I–IV курсів ВМК КДАМ // Початкова освіта. – 2004. – № 8, лютий. – С. 2-3.

Основи дизайну та комп'ютерної графіки: Програма курсу для студентів педагогічних спеціальностей та вчителів // Інформатика. – 2005. – № 35, вересень. – С. 13-20.

Інформаційні технології в профільній освіті

Жук Ю.О. Розв'язування дослідницьких задач з фізики з застосуванням нових інформаційних технологій: Автореферат. – К., 1995. – 24 с.

Зайцева Т.В. Розвиток розумової діяльності старшокласників у процесі вивчення алгебри та початків аналізу з використанням інформаційних технологій: Автореферат. – К., 2001. – 20 с.

Козлакова Г.О. Теоретичні і методичні основи застосування інформаційних технологій у вищій технічній освіті: Монографія. – К.: ІЗМН, 1997. – 180 с.

Лукінова Н.М. Вивчення елементів аналітичної геометрії засобами нових інформаційних технологій: Магістерська робота. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 60 с.

Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебник. – М.: Академия, 1999. – 223 с.

Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров. – М.: Академия, 2001. – 271 с. – (Высшее образование).

Чернишов Д.О. Педагогічні умови формування інженерного стилю мислення учнів технічного ліцею засобами інформатики: Автореферат дис... канд. пед. наук. – Луганск, 2002. – 20 с.

Беженар Г. Нові інформаційні технології у навчальному процесі сучасної школи / Г.Беженар, О.Волинко // Директор школи. – 2005. – № 37, жовтень. – С. 13-15.

Вдовенко В. Інформаційні технології на уроках алгебри та початків аналізу // Математика. – 2005. – № 41, листопад. – С. 19-21.

Гребенюк Л. Профільне навчання – веління часу...: [Курс "Основи інформаційних технологій"] // Світ виховання. – 2006. – № 5. – С. 38-40.

Давиденко Ю.С. Використання інформаційно-комунікативних технологій для мовної освіти: [Викладання іноземних мов] // Іноземні мови. – 2005. – № 3. – С. 40-41.

Зязюн І. Освітній простір культури в умовах сучасних інформаційних технологій // Рідна школа. – 2006. – № 5. – С. 3-6.

Информатика в профильной школе / А.А.Кузнецов, Л.О.Филатова // Информатика и образование. – 2003. – № 6. – С. 14-18.

Іванова О. Нові інформаційні технології: процесуальні педагогічні умови реалізації особистісно-орієнтованої освіти в ліцеї // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2005. – № 2. – С. 21-23.

Капітонова П.В. Використання нових інформаційних технологій у середній школі в процесі навчання // Англійська мова та література. – 2005. – № 31, листопад. – С. 4-5.

Касьян В.А. Інформаційні технології навчання у професійно-технічних закладах / В.А.Касьян, О.І.Яковлев // Безпека життєдіяльності. – 2006. – № 1. – С. 38-41.

Кіньков Ю. Профільне навчання з інформаційно-технологічного профілю, організаційно-педагогічні умови та навчально-методичне забезпечення // Інформатика. – 2005. – № 31/32. – С. 9-11.

Кіньков Ю. Профільне навчання з інформаційно-технологічного профілю, організаційно-педагогічні умови та навчально-методичне забезпечення // Інформатика. – 2005. – № 31/32. – С. 9-11.

Могилев А.В. Авторская программа профильного курса по информатике и информационным технологиям // Информатика и образование. – 2006. – № 8. – С. 22-28.

Мылова И.Б. Использование задач в процессе профессиональной информационно-технологической подготовки студентов // Информатика и образование. – 2006. – № 2. – С. 82-88.

Набочук Ю.К. Розв'язування розрахункових хімічних задач з використанням сучасних інформаційних технологій / Ю.К.Набочук, М.Г.Семещук // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 3. – С. 19-22.

Нечитайлова Е.В. Информационные технологии на уроках химии // Химия в школе. – 2005. – № 3. – С. 13-15.

Пахомова Т.Г. Використання новітніх технологій закордонного досвіду в освітніх закладах області: [Під час викладання іноземних мов] // Англійська мова та література. – 2005. – № 35, грудень. – С. 12-13.

Полянничко І.О. Досвід використання інформаційних технологій у вивченні іноземних мов / І.О.Полянничко, А.М.Голік // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. – № 8. – С. 36-38.

Свістельник І.Р. Інформаційне забезпечення спортивної освіти: наукові засади // Теорія та методика фізичного виховання. – 2003. – № 2. – С. С. 2-4.

Седова С.І. Використання інформаційних технологій на уроках географії / С.І.Седова, Л.М.Сидельник, С.О.Сидельник // Географія. – 2005. – № 23, грудень. – С. 23-27.

Сиваченко Т.С. Нові інформаційні технології у вивченні хімії // Хімія. – 2005. – № 7. – С. 2-4.

Скуратівський Л. Інформаційні технології як засіб мовленнєвого розвитку учнів у процесі навчання української мови в основній школі // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 4. – С. 7-9.

Шаповал В.О. Досвід викладання інформатики в класах математичного профілю // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. – № 7. – С. 33-34.

Шутикова М.И. Информационное моделирование – основа построения курсов информатики экономического профиля / М.И.Шутикова, В.В.Мозолин // Информатика и образование. – 2005. – № 7. – С. 127-128.

Психологічний супровід профільного навчання

Пихтіна Н.П. Формування професійно-педагогічної готовності майбутнього вчителя до профілактики адиктивної поведінки учнів: Автореферат дис... доктора пед. наук. – К., 1999. – 20 с.

Щотка О.П. Формування психологічної готовності студентів педагогічних університетів до професійно-управлінського самовизначення: Автореферат дис... канд. психологічних наук. – К., 2003. – 21 с.

Балл Г.О. Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації школярів // Психолог. – 2004. – № 8. – С. 2-11.

Барановська Л. Управління процесом навчання студентів професійного вербального спілкування: [Проблеми підготовки кадрів] // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5, № 1. – С. 139-143.

Бондар В. Дидактико-психологічна концепція реалізації освітньо-професійних програм підготовки вчителя // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 66-68.

Бондарчук Т.В., Орехов Е.Ф. Использование прямого преднамеренного внушения в бодрствующем состоянии в методике воспитания физических качеств // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 10. – С. 43-48.

Бородавка М.І. Профільне навчання як умова самореалізації особистості // Управління школою. – 2005. – № 33, листопад. – С. 23-24.

Васильков В.М. Соціально-психологічні питання професійного самовизначення старшокласників у сучасних умовах // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 3. – С. 59-66.

Зеня Л.Я. Урахування особистісних характеристик студентів у процесі їх профільної підготовки у мовному вищому навчальному закладі // Іноземні мови. – 2004. – № 4. – С. 29-33.

Кондаков І. Діагностика професійних установок підлітків // Психолог. – 2004. – № 38, жовтень. – С. 20-24.

Крюкова Д.Ф. Психолого-педагогічні передумови організації політехнічного навчання в школі // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 93-100.

Максименко С. Психологічний супровід профільного навчання: [Теоретичні основи] // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2005. – № 5/6. – С. 27-33.

Моргун В.Ф. Багатовимірна психодіагностика досягнень учнів як перший крок профільної освіти // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 1. – С. 1-6.

Мочалова Д. Роль шкільного психолога в орієнтації та виборі професійного навчання учнів 11 класів // Інформатика. – 2005. – № 31/32. – С. 27-28.

Николаева Н. Применение психофизических методов в процессе подготовки специалистов по физической культуре / Н.Николаева, М.Полевщиков, В.Роженцев // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 12. – С. 13-15.

Осухова Н. Поверить в себя: Особенности личностно-профессионального самоопределения старшеклассников // Школьный психолог. – 2003. – № 4, январь. – С. 6-7. – (Первое сентября).

Пастух Л.В. Психологічний супровід профільного навчання // Психологічна газета. – 2006. – № 15, серпень. – С. 21-28.

Пасько С.Є. Організація науково-методичної роботи в гімназії „Здоров'я”: [Психологічний аспект; м. Полтава] // Управління школою. – 2003. – № 36. – С. 14-17.

Психолого-педагогическое и медико-биологическое обеспечение профильного обучения / О.А.Никифорова, Н.А.Заруба, В.И.Навалихина, Н.И.Морозова // Валеология. – 2004. – № 4. – С. 45-48.

Рачевський Е.Л. Профілізація – это обретение личностного смысла: [Интервью с членом рабочей группы по реализации Концепции профильного обучения] / Рачевський // Директор школи. – 2003. – № 6. – С. 59-61.

Репнова Т. Психологічне дослідження в системі профільного навчання // Психолог. – 2006. – № 1, січень. – С. 5-11.

Сабадаш Ж. Психологічний супровід профільного навчання // Завуч. – 2005. – № 17/18, червень. – С. 42-44.

Світлична Н.А. Вибір майбутньої професії та роль сім'ї у цьому процесі: [Психологічний супровід] // Психологічна газета. – 2006. – № 16, серпень. – С. 27-29.

Сироватко О. Психологічне забезпечення профільної освіти. – 2006. – № 40, жовтень. – С. 3-11.

Сухоставська М.А. Модель психологічного супроводу профільного навчання // Психологічна газета. – 2006. – № 16, серпень. – С. 22-23.

Чернявська Л.Н. Психологічна підтримка творчості учнів: [Український гуманітарний ліцей] // Обдарована дитина. – 1999. – № 4. – С. 17-23.

Щоб хотіти вчитися: Профорієнтаційний посібник для молодших школярів // Психолог. – 2006. – № 17, травень. – (Вкладка).

Яворська О.О. Розумова та фізична працездатність підлітків як основа професійної орієнтації // Довкілля та здоров'я. – 1998. – № 4. – С. 36-40.

Ящишин О.О. Дослідження рівня розвитку оперативної пам'яті старшокласників з метою профконсультації // Психологія: Республіканський науково-методичний збірник. – К.: Радянська школа, 1979. – Вип. 18. – С. 85-95.

Профільне навчання в зарубіжних країнах

Актуальные проблемы организации подготовки физкультурных кадров за рубежом / Под ред. С.И.Змеева. – М.: Малаховка, 1989. – 84 с.

Бойчук Р.Л. Реформування змісту трудового навчання в об'єднаній школі Великої Британії в 70–90-ті роки ХХ ст.: Автореферат дис... доктора пед. наук. – К., 2004. – 43 с.

Морітз Я. Система професійної підготовки вчителя і шляхи її оптимізації в умовах розвитку сучасної освіти в Польщі: Автореферат дис... доктора пед. наук. – К., 2004. – 43 с.

Ящишин Н.П. Професійно-педагогічна підготовка вчителів у Великій Британії: (90-ті роки ХХ століття): Автореферат дис... канд. пед. наук. – К., 1998. – 18 с.

Андрощук Г. Система освіти в Австрії / Г.Андрощук, А.Андрощук // Рідна школа. – 2000. – № 10. – С. 75-79.

Антонюк Л. Австрійська школа: приклад еволюційного осучаснення // Рідна школа. – 2002. – № 12. – С. 70-73.

Антонюк Л. Освіта Австрії – стан і тенденції розвитку / Л.Антонюк, К.Корсак // Освіта і управління. – 2002. – № 3. – С. 188-196.

Артемова Л. Профиль обучения диктует региональный рынок труда: [Готова ли российская школа стать профильной] // Народное образование. – 2003. – № 4. – С. 84-88.

Балацька Н. Особливості та основні моделі реалізації професійно орієнтованої системи в школах Англії // Рідна школа. – 2006. – № 9. – С. 71-73.

Балацька Н. Порівняльний аналіз англійської та української систем професійної орієнтації учнів // Рідна школа. – 2005. – № 11. – С. 76-77.

Бойцова В.В., Бойцова Л.В. Европейский образовательный процесс и Россия: [Европейское юридическое образование] // Общественные науки и современность. – 2000. – № 6. – С. 75-82.

Болотов В.А. Актуальное интервью «Образование на старшей ступени во всех странах является профильным»: [Интервью с первым заместителем министра образования России В.А.Болотовым] // Математика в школе. – 2003. – № 9. – С. 4-8.

Болотов В.А. Профильная школа: вопросы и ответы: [Интервью с первым заместителем министра образования России В.А.Болотовым] // Биология в школе. – 2003. – № 8. – С. 3-8.

Ветров І. США – реформа середньої освіти // Директор школи. – 2004. – № 9, березень. – С. 25-30.

Волинець Л. Загальна мистецька освіта у школах Швеції: [Особливості шведської педагогіки мистецтва] // Мистецтво та освіта. – 2004. – № 3. – С. 10-14.

Волинець Л. Мистецька освіта у Франції на різних ступенях навчання // Директор школи. – 2003. – № 41, листопад. – С. 10-12; Мистецтво та освіта. – 2003. – № 1. – С. 61-63.

Волинець Л. Художньо-естетична освіта в Японії // Мистецтво та освіта. – 2002. – № 1. – С. 28-38.

Волощук І. Організаційні форми надання додаткових освітніх послуг обдарованим школярам: зарубіжний та вітчизняний досвід // Освіта і управління. – 2002. – № 3. – С. 158-168.

Воронка Г. Додипломна і післядипломна освіта в Канаді та Великій Британії: плюралізм навчально-освітнього процесу // Вища школа. – 2005. – № 4. – С. 56-71.

Гриншпун С.С. Организация профориентации школьников в Великобритании // Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 100-105.

Загоруйко Л. Генетична автеника: Організація профільного навчання в основній школі Австрії // Шлях освіти. – 2006. – № 3. – С. 22-25.

Исмаилов Э.Э. Довузовская подготовка в Швеции // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 94-100.

Іванюк І.В. Великобританія: система освіти та реформи 80–90-х років ХХ століття // Педагогіка толерантності. – 2002. – № 3. – С. 107-110.

Карандашев В.Н. Преподавание психологи: опыт международного исследования и сотрудничества // Психологический журнал. – 2001. – № 2. – Т. 22. – С. 86-90.

Келли Дж. Образование в Канаде: современное состояние и тенденции развития / Дж. Келли, Р.Данко, Е.Корзинский // Педагогика. – 2000. – № 1. – С. 93-100.

Кеспигов В. Желание добывать знания зависит от права выбора: [Беседа с начальником управления по образованию администрации г. Челябинска В.Кеспиговым о профильном образовании] // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 139-143.

Концепция профильного обучения: [Образование в России] // Біологія в школі. – 2003. – № 7. – С. 27-31.

Корсак К. Європа профілює свою старшу середню школу // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 25-33.

Крайко Б.Н. Вариативное образование в 12-летней школе Беларуси / Б.Н.Крайко, О.Е.Лисейчиков // Педагогика. – 2002. – № 5. – С. 86-91.

Ленський П. Освіта в Китайській Народній Республіці: стан і перспективи розвитку // Освіта і управління. – 2003. – № 2. – С. 143-148.

Лернер П. Профільна освіта старшокласників: якою їй бути: [Досвід РФ] // Завуч. – 2003. – № 14, травень. – С. 6-7.

Лещинський О. Розвиток інтегрованих курсів природознавства у Великобританії: [Історія та теоретичні засади побудови змісту інтегрованих курсів природознавства для профільного навчання середніх та старших класів] // Шлях освіти. – 2003. – № 3. – С. 22-26.

Лещинський О.П. Сучасні тенденції вдосконалення змісту навчання фізики у Великобританії: [Аналіз змін у змісті курсів фізики для середньої школи. Курс фізики загальноосвітнього та поглибленого рівнів] // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 4. – С. 127-133.

Локшина О. Зарубіжна старша профільна школа: структурна організація, зміст освіти, підходи до оцінювання // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 65-67.

Локшина О. Профільна школа в зарубіжжі: стан і тенденції розвитку // Управління освітою – 2004. – № 1, січень. – С. 8-11.

Локшина О.І. Про розвиток шкільної освіти Англії на сучасному етапі // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 2. – С. 119-127.

Локшина О.І. Формування й структурування змісту шкільної освіти в зарубіжжі: [Історія і сучасний погляд на формування змісту освіти: Досвід Франції, Німеччини, США, Великої Британії, Австрії, Бельгії, Нідерландів, Люксембургу] // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 4. – С. 58-65.

Луговская И. Готовить молодежь к современной жизни: Что показывает анализ школьных учебных планов северноевропейских стран: [Исландии и Норвегии] // Учитель. – 2002. – № 6. – С. 83-86.

Нагорна О. Індивідуально керовані роботи як інноваційний напрям особистісно орієнтованого навчання ліцеїстів у Франції // Рідна школа. – 2004. – № 11. – С. 70-72.

Никало Н.Г. Югославська школа: здобутки і творчий пошук / Н.Г.Ничкало, М.П.Легкий // Радянська школа. – 1991. – № 9. – С. 83-85.

Никитюк Т. Великобританія: [Система освіти] / Т.Никитюк, С.Андріяш // Директор школи. – 2002. – № 35, вересень. – (Вкладка).

О подготовке к переходу на профильное образование: [Проект базисного учебного плана и пример учебного плана для среднего (полного) образования. Образование в России] // Физика. – 2003. – № 44, 23–30 ноября. – С. 1-5. – (Первое сентября).

О проведении эксперимента по введению профильного обучения учащихся в общеобразовательных учреждениях, реализующих программы среднего (полного) общего образования: Постановление Правительства РФ от 09.06.03 г., № 334 // Народное образование. – 2004. – № 1. – С. 249-250.

Об утверждении Концепции профильного обучения на старшей ступени общего образования: Приказ Министерства образования РФ от 18.07.02 г., № 2783 // Народное образование. – 2002. – № 9. – С. 29-40.

Программа совместных мероприятий Министерства образования России и Российской академии образования по введению профильного обучения обучающихся на третьей ступени общего образования; Утверждена приказом Министерства образования России и Российской академии образования от 15.12.03 № 4509/49 // Народное образование. – 2004. – № 2. – С. 261-264.

Пустоваченко Н.Н. Как обстоит дело с профильным образованием в Мурманське? // Підручник для директора. – 2003. – № 11/12. – С. 125.

Слепкань З. Структурування змісту в сучасних австрійських підручниках з математики для середньої школи / З.Слепкань, Б.Фуртак // Математика в школі. – 1999. – № 4. – С. 46-50.

Слухай Н. Американська школа очима українця // Київська старовина. – 2002. – № 6. – С. 159-165.

Степанова С. На распутье: [К истории вопроса профорientации в России] // Школьный психолог. – 2003. – № 4, январь. – С. 2-3. – (Первое сентября).

Федотова Е.Е. Допрофесiональна подготовка молодежи в Дании // Педагогика. – 2001. – № 7. – С. 93-96.

Элективные курсы в профильном обучении: Письмо Департамента общего и дошкольного образования РФ от 13.11.2003 г., № 14-51-277/13 // Народное образование. – 2004. – № 2. – С. 265-266.

Досвід організації та впровадження профільного навчання на Сумщині

Бабенко О.М. Викладання спецкурсу "Біохімія" в 11 класі хіміко-біологічного профілю: Методичний посібник. Ч. 1. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 192 с.

Науково-теоретичні, теоретико-прикладні, професійно-орієнтовані спецкурси й спецсемінари з української мови: Навчально-методичний посібник. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 144 с.

Програма навчального спецкурсу "Права дитини-права людини": Для 9–11 класів багатопрофільного ліцею СДПУ ім. А.С.Макаренка: Методичні рекомендації. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2002. – 32 с.

Теорія та практика диференційованого навчання: програма спецкурсу: Для студ. пед. ун-тів. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2002. – 24 с.

Чайченко Н.Н. Зошит для практичних робіт з хімії: [Для спеціалізованих класів хіміко-біологічного профілю: 10 клас] / Н.Н.Чайченко, Г.Ф.Сударева, В.М.Депутат; За ред. проф. Н.Н.Чайченко. – Суми: Нота Бене, 2003. – 52 с.

Чайченко Н.Н. Зошит для практичних робіт з хімії: [Для спеціалізованих класів хіміко-біологічного профілю: 8 клас] / Н.Н.Чайченко, Г.Ф.Сударева, В.М.Депутат; За ред. проф. Н.Н.Чайченко. – 2-ге видання, перероб.– Суми: Нота Бене, 2003. – 48 с.

Чайченко Н.Н. Зошит для практичних робіт з хімії: [Для спеціалізованих класів хіміко-біологічного профілю: 11 клас] / Н.Н.Чайченко, Г.Ф.Сударева, В.М.Депутат; За ред. проф. Н.Н.Чайченко. – Суми: Нота Бене, 2004. – 40 с.

Алексеева Г.В. Из истории музыкальных специализаций педагогического института // Проблемы освіти: Науково-методичний збірник. – К.: ІЗМН, 1999. – Ч. 2. – С. 159-164.

Артюшкіна Л.М., Гуппал І.О. Інтегрований курс "Світ людини" як основа формування культури життєвого самовизначення ліцеїста // Педагогічні науки: Збірник наукових праць. – Суми, 1999. – С. 227-234.

Артюшкіна Л.М., Петренко С.В. Ліцей як інноваційний заклад освіти: реалії, ідеї, перспективи // Педагогічні науки: Збірник наукових праць. – Суми, 1999. – С. 234-241.

Артюшкіна Л.М., Петренко С.В. Ліцей як тип школи: минуле та майбутнє // Третя Сумська наукова історико-краєзнавча конференція, 7–8 грудня 1999 р.: Збірник статей. – Суми, 1999. – С. 132-134.

Артюшкіна Л.М. Концептуально-організаційні аспекти діяльності ліцею як структурного підрозділу педагогічного університету / Л.М.Артюшкіна, С.В.Петренко // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2000. – С. 3-9.

Артюшкіна Л.М. Про основні положення діяльності обласного багато профільного ліцею, як інноваційного закладу освіти / Л.М.Артюшкіна, С.В.Петренко // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць / АПН України. Інститут педагогіки. – К., 2000. – С. 78-81.

Белозер В. Созвездие по имени лицей [При СумДПУ ім. А.С.Макаренка] // Ваш шанс. – 2000. – № 8, февраль. – С. 32.

Бондарева К. Талантам слід допомогати і для цього відкриваємо спеціальну школу: [Про гімназію № 1 м. Суми] // Площа незалежності, 2. – 2002. – № 9/10. – С. 21.

Боровик Г., Стецько Я., Шаповал Л. З комплексної програми економічної школи „Сталкер”: [Профільна освіта на Сумщині] // Позакласний час. – 1999. – № 1. – С. 48-50.

Варваніна Т. Крок у майбутнє навчального закладу: [Лицей № 10 м. Суми] // Сумська новина. – 2001. – № 45, 1 листопада. – С. 1.

Гоман І. Модель школи з пріоритетами естетичного виховання: [Шкільний комплекс естетичного виховання № 29 м. Суми] // Мистецтво та освіта. – 1999. – № 3. – С. 19-20.

Кизенко В. Профільне навчання в обласному багатoproфільному лицейі Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка: [З досвіду організації] / В.Кизенко, С.Петренко // Освіта і управління. – 2004. – № 1. – С. 158-164.

Коваленко Д.В. Проблемы детской баянной педагогики на Сумщине: (Формирование интереса как основная задача начинающего музыканта) // Музичний ландшафт України (регіони, школи індивідуальності): Збірник наукових праць / Ред кол.: О.Г.Стахович та ін. – Суми, 2000. – С. 123-129.

Кузикова С.Б. Психолого-педагогічне забезпечення фахової підготовки студентів-психологів до психокорекційної діяльності // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2002. – С. 293-298.

Купреєва Н.М. Концепція розвитку природничо-математичного лицейу ЗНВК № 10 м. Сум // Педагогічна Сумщина. – 1998. – № 1. – С. 27-29.

Лазарєв М. Школа має вижити достойно: [Школа-комплекс естетичного виховання № 29 м. Суми] // Мистецтво та освіта. – 1999. – № 3. – С. 21-22.

Ліцман Ю.В. Узагальнення і систематизація знань з хімії учнями профільних класів під час практичних робіт // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2001. – С. 363-368.

Петренко С. Профільна освіта – вимога сучасності: [Про багатoproфільний ліцей при СумДПУ ім. А.С.Макаренка, який має три напрямки профілізації – природничо-математичний, соціально-гуманітарний та спортивний] / С.Петренко, Н.Барсук // Завуч. – 2004. – № 16, червень. – С. 34-35.

Петренко С., Барсук Н. Профільна освіта – вимога сучасності // Завуч. – 2004. – №16, червень. – С. 34-35. – (Профільне навчання: Спецвипуск).

Петренко С.В. Ліцей народився в рік ювілею //Актуальні проблеми фізики, інформатики: Збірник наукових праць /О.Д.Стадник. – Суми, 1999. – С. 73-75.

Петренко С.В. Модульно-рейтингова система організації навчання математики в профільній школі / С.В.Петренко, О.В.Мартиненко // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2004. – С. 259-266.

Раєвська М. Вперше на Україні: [На базі 1-ої школи функціонує державно-комунальний заклад – загальноосвітня школа-комплекс I – III ступенів – військово-юридичний ліцей № 1 м. Суми] // Сумська новина. – 1994. – 9 липня. – С. 2.

Торяник Л.О. Розвиток навичок науково-пізнавальної діяльності учнів на факультативних заняттях з математики: [На прикладі вивчення теми „Числа Фібоначчі”] // Педагогіка та методика навчання і виховання: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2002. – Ч. 2. – С. 61-63.

Чашечникова Л. Спецкурс „Елементи векторної алгебри”: [Програма спецкурсу] // Математика в школі. – 2000. – № 3. – С. 40-45.

Чашечникова О.С. До питання створення концепції математичної освіти 12-річної школи // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2001. – С. 73-80.

Чашечникова О.С. Про деякі проблеми організації роботи в профільних та ліцейних класах // Педагогічні технології організації навчально-виховного процесу в закладах нового типу: Матеріали науково-методичної конференції / Ред. кол.: Л.М.Артюшкіна, Н.М.Радько. – Суми, 2000. – С. 35-39.

ШевченкоТ.С. До питання формування інтелектуальних вмінь в умовах профільних класів: [На прикладі викладання біології в гімназійних класах на Сумщині] // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2000. – С. 470-476.

ШевченкоТ.С. Особливості методів навчання біології в профільних класах // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2001. – С. 433-440.

Шиян Н.І. Профільність навчання як основний принцип реформування сільської школи // Педагогічні науки: Збірник наукових праць / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми, 2004. – С. 311-319.

Зміст

Передмова.....	3
1 Нормативно-правові та розпорядчі матеріали в галузі профільної освіти.....	6
2 Історія розвитку профільного навчання.....	9
3 Допрофільна підготовка.....	9
4 Професійна орієнтація учнівської та студентської молоді.....	11
5 Реформування освіти: перспективи профільного навчання.....	12
6 Дидактика профільної освіти.....	17
7 Принципи організації профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.....	18
8 Профільне навчання та його напрями.....	27
8.1 Фізико-математичний цикл.....	28
8.1.1 Програми з фізико-математичного циклу.....	32
8.1.2 Факультативи з фізико-математичного циклу.....	34
8.2 Природничо-географічний цикл.....	35
8.2.1 Програми з природничо-географічного циклу.....	39
8.2.2 Факультативи з природничо-географічний циклу.....	40
8.3 Технологічний цикл.....	42
8.3.1 Програми з технологічного циклу.....	44
8.4 Суспільно-гуманітарний цикл.....	44
8.4.1 Програми з суспільно-гуманітарного циклу.....	48
8.4.2 Факультативи з суспільно-гуманітарного циклу.....	52
8.5 Спортивний цикл.....	54
8.5.1 Програми із спортивного циклу.....	55
8.6 Художньо-естетичний цикл.....	55
8.6.1 Програми з художньо-естетичного циклу.....	56

	8.6.2	Факультативи з художньо-естетичного циклу.....	57
9		Профілізація: принципи організації навчання в вузах та професійних закладах.....	57
	9.1	Фізико-математичний цикл професійної освіти та інформатика..	59
	9.2	Природничо-географічний цикл професійної освіти.....	61
	9.3	Технологічний цикл професійної освіти.....	63
	9.4	Суспільно-гуманітарний цикл професійної освіти.....	65
	9.4.1	Програми для суспільно-гуманітарного циклу професійної освіти.....	73
	9.5	Спортивний цикл професійної освіти.....	75
	9.6	Художньо-естетичний цикл професійної освіти.....	77
	9.6.1	Програми з художньо-естетичного циклу професійної освіти.....	79
10		Інформаційні технології в профільній освіті.....	79
11		Психологічний супровід профільного навчання.....	82
12		Профільне навчання в зарубіжних країнах.....	85
13		Досвід організації та впровадження профільного навчання на Сумщині.....	89

Інформаційне видання

**Профілізація навчання в загальноосвітній та вищій школі:
стратегічно-якісний напрямок розвитку освіти сучасного
суспільства: Науково-допоміжний бібліографічний покажчик**

**Укладачі: Горова Зоя Михайлівна,
Косенко Валентина Василівна
Чайка Наталія Анатоліївна**

Суми: СумДПУ, 2006р.
ДК №231 від 02.11.2000 р.

Відповідальний за випуск Бугаєнко В.В.

Комп'ютерний набір Чайка Н.А.
Комп'ютерна верстка Сенча І.В.